Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNE ODVJETNICE
LAILE MEDINE
od 4. prosinca 2025.[1]

Predmet C-528/24 [Boothnesse[i]]

LQ,
NT,
RM
uz sudjelovanje:
Minister for Justice and Equality

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Supreme Court (Vrhovni sud, Irska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Sporazum o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane – Glava VII. trećeg dijela – Predaja osobe Ujedinjenoj Kraljevini radi kaznenog progona – Članak 604. točka (c) i članak 625. – Mogućnost kaznenog progona zbog drugih kaznenih djela – Pravilo specijalnosti – Pojam ‚kaznen[o] djel[o] [koje se] razlikuje od onog zbog kojeg je [osoba] predana' – Nepoštovanje suda – Građanskopravno nepoštovanje suda – Zatvorska kazna u trajanju od šest mjeseci – Oduzimanje slobode – Autonoman pojam – Mogućnost pozivanja na pravilo specijalnosti pred sudom – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 6., članak 47. i članak 49. stavak 1. – Djelotvorna sudska zaštita – Načelo zakonitosti i predvidljivosti sankcija – Dodatna jamstva koja mora pružiti država koja izdaje uhidbeni nalog"

I. Uvod

1. Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane[2] (u daljnjem tekstu: Sporazum o trgovini i suradnji), u vezi s člancima 47., 48. i 49. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

[1] Izvorni jezik: engleski

[i] Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

[2] SL 2021., L 149, str. 10.

2. Pravilo specijalnosti[3], temeljna zaštitna mjera u pravu izručenja i predaje, predviđeno je člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, u kojem se navodi da se, osim u određenim slučajevima, protiv predane osobe ne može voditi kazneni progon i ne može joj se izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije njezine predaje, a razlikuje se od onog zbog kojeg je predana.

3. Ovaj predmet ulazi u okvir postupka izvršenja triju uhidbenih naloga koje je na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji izdao sud Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske. Svrha je tih naloga predaja triju osoba, LQ, NT i RM, Ujedinjenoj Kraljevini radi kaznenog progona zbog kaznenih djela povezanih s prijevarom. Te se osobe protive svojoj predaji, pri čemu tvrde da se time povređuje pravilo specijalnosti predviđeno člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji jer bi morale odslužiti kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci radi nepoštovanja suda zbog toga što su povrijedile sudske zabrane raspolaganja imovinom koje je donio sud Ujedinjene Kraljevine. Budući da građanskopravno nepoštovanje suda nije kazneno djelo u Ujedinjenoj Kraljevini, ono nije uključeno u nalog za predaju.

4. U tom se kontekstu u predmetu postavlja pitanje tumačenja odredbi glave VII. trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji, a osobito njegova članka 625. stavka 2., ako pravo države koja traži predaju (u daljnjem tekstu: država koja izdaje uhidbeni nalog) postupanje koje dovodi do oduzimanja slobode ne kvalificira kao kazneno djelo. Od Suda se traži da odluči kako treba tumačiti pojam „kaznen[o] djel[o] [koje je] različito od onog zbog kojeg je [osoba] predana" u smislu te odredbe.

5. U ovom se predmetu u prvi plan postavlja pitanje treba li pravilo specijalnosti smatrati pravom koje pojedinac može ostvariti, a ne međuvladinim pravilom među državama[4].

II. Pravni okvir

A. Sporazum o trgovini i suradnji

6. Članak 4. stavak 1. Sporazuma o trgovini i suradnji, naslovljen „Međunarodno javno pravo", određuje:

„Odredbe ovog Sporazuma i svih dopunskih sporazuma tumače se u dobroj vjeri u skladu s njihovim uobičajenim značenjem u kontekstu u kojem se nalaze te s obzirom na predmet i svrhu Sporazuma u skladu s uobičajenim pravilima tumačenja međunarodnog javnog prava, uključujući ona kodificirana u Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora, sastavljenoj u Beču 23. svibnja 1969. [u daljnjem tekstu: Bečka konvencija[5]]".

7. Članak 524. Sporazuma o trgovini i suradnji, naslovljen „Zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda", određuje:

„1. Suradnja predviđena ovim dijelom temelji se na dugogodišnjem poštovanju demokracije i vladavine prava te zaštiti temeljnih prava i sloboda pojedinaca u strankama i državama

[3] Naziva se i specijalnost, načelo specijalnosti ili doktrina specijalnosti.

[4] Vidjeti u tom smislu, Tinsley, A. „Specialty: Arresting an elusive ‚right' in European extradition law. New Journal of European Criminal Law, svezak 12., izdanje 1., 2020., str. 23.-35. https://doi.org/10.1177/2032284420976994.

[5] Potpisana u Beču 23. svibnja 1969., Zbornik međunarodnih ugovora Ujedinjenih naroda, svezak 1155., str. 331.

članicama, među ostalim kako je utvrđeno u Općoj deklaraciji o ljudskim pravima[, koju je 10. prosinca 1948. donijela Opća skupština Ujedinjenih naroda,] i u [Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: EKLJP)[6]], te na važnosti provedbe prava i sloboda iz te konvencije u strankama i državama članicama.

2. Ništa u ovom dijelu ne mijenja obvezu poštovanja temeljnih prava i pravnih načela kako su osobito sadržana u [EKLJP-u] i, u slučaju [Europske] [unije] i njezinih država članica, u [Povelji]."

8. Članak 599. Sporazuma o trgovini i suradnji, naslovljen „Područje primjene", u stavcima 1. i 2. navodi:

„1. Uhidbeni nalog može se izdati za djela kažnjiva pravom države koja izdaje uhidbeni nalog kaznom zatvora ili mjerom oduzimanja slobode u maksimalnom trajanju od najmanje 12 mjeseci ili, ako je izrečena kazna ili donesena mjera oduzimanja slobode, za kazne ili mjere oduzimanja slobode u trajanju od najmanje četiri mjeseca.

2. Ne dovodeći u pitanje stavke 3. i 4., predaja ovisi o uvjetu da su djela za koja je izdan uhidbeni nalog kaznena djela prema pravu države izvršenja, bez obzira na njegove sastavne elemente i opis."

9. Člankom 604. točkom (c) Sporazuma o trgovini i suradnji određuje se:

„Izvršenje uhidbenog naloga, koje obavlja pravosudno tijelo izvršenja, može, u skladu s pravom države izvršenja, biti podložno sljedećim jamstvima:

[...]

(c) ako postoje opravdani razlozi za pretpostavku da postoji stvarna opasnost za zaštitu temeljnih prava tražene osobe, pravosudno tijelo izvršenja može prije donošenja odluke o izvršenju uhidbenog naloga, ovisno o slučaju, zahtijevati dodatna jamstva u pogledu postupanja s traženom osobom nakon njezine predaje."

10. Člankom 611. Sporazuma o trgovini i suradnji određuje se:

„1. Ako uhićena osoba izjavi da pristaje na predaju, njezin pristanak i, ako je to primjereno, izričito odricanje od prava na pravilo specijalnosti iz članka 625. stavka 2., izjavljuje se pred pravosudnim tijelom izvršenja, u skladu s domaćim pravom države izvršenja.

2. Svaka država donošenjem potrebnih mjera osigurava da taj pristanak i, ako je to primjereno, odricanje iz stavka 1., budu izjavljeni na način koji pokazuje da ih je uhićena osoba dala dragovoljno i posve svjesna posljedica. U tu svrhu, tražena osoba ima pravo na pravnog zastupnika.

[...]"

11. U članku 613. stavku 2. Sporazuma o trgovini i suradnji određuje se:

„Ako pravosudno tijelo izvršenja smatra da su informacije koje je prenijela država koja izdaje uhidbeni nalog nedovoljne kako bi na temelju njih odlučilo o predaji, [ono] zahtijeva žurno

[6] Potpisana u Rimu 4. studenoga 1950.

dostavljanje dodatnih informacija, posebno s obzirom na članak 597., članke od 600. do 602., članak 604. i članak 606. i može utvrditi rok za njihov primitak [...]”

12. Članak 625. Sporazuma o trgovini i suradnji, naslovljen „Mogućnost kaznenog progona zbog drugih kaznenih djela”, određuje:

„1. Ujedinjena Kraljevina i Unija, djelujući u ime bilo koje od svojih država članica, mogu pojedinačno obavijestiti Posebni odbor za suradnju u izvršavanju zakonodavstva i pravosudnu suradnju [(u daljnjem tekstu: ‚Posebni odbor’)] da se, u odnosima s drugim državama na koje se odnosi ista obavijest, smatra da postoji pristanak na kazneni progon, izricanje presude ili zadržavanje u svrhe izvršavanja kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode osobe zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije predaje te osobe, a razlikuje se od onog zbog kojeg je ta osoba predana, osim ako u konkretnom slučaju pravosudno tijelo izvršenja odluči drukčije u svojoj odluci o predaji.

2. Osim u slučajevima iz stavaka 1. i 3., protiv predane osobe ne može se voditi kazneni progon i ne može joj se izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije njezine predaje, a razlikuje se od onog zbog kojeg je predana.

3. Stavak 2. ovog članka ne primjenjuje se u sljedećim slučajevima:

[...]

(b) ako kazneno djelo nije kažnjivo kaznom zatvora ili mjerom oduzimanja slobode;

[...]

(d) ako bi toj osobi mogla biti izrečena kazna ili mjera koja ne uključuje oduzimanje slobode, posebno novčana kazna ili mjera koja ju zamjenjuje, čak i ako ta kazna ili mjera može dovesti do ograničavanja njezine osobne slobode;

(e) ako je osoba pristala na predaju, ako je to primjereno, u trenutku kad se odrekla pravila specijalnosti, u skladu s člankom 611.;

(f) osoba se nakon svoje predaje izričito odrekla prava na pravilo specijalnosti zbog posebnih kaznenih djela koja su prethodila njezinoj predaji; odricanje se daje pred nadležnim pravosudnim tijelom države koja izdaje uhidbeni nalog i bilježi se u skladu s domaćim pravom te države; odricanje je sastavljeno tako da pokazuje da ga je dotična osoba dala dragovoljno i da je u potpunosti svjesna posljedica koje iz toga proizlaze; u tu svrhu osoba ima pravo na pomoć odvjetnika; i

(g) ako je pravosudno tijelo izvršenja, koje je predalo traženu osobu, dalo pristanak u skladu sa stavkom 4. ovog članka.

4. Zahtjev za pristanak podnosi se pravosudnom tijelu izvršenja, popraćen informacijama iz članka 606. stavka 1. i prijevodom kako je navedeno u članku 606. stavku 2. Pristanak se daje ako je kazneno djelo zbog kojeg se traži pristanak i samo uvjetovano predajom u skladu s odredbama ove glave. Pristanak se odbija na temelju razloga iz članka 600., a osim toga može se odbiti samo na temelju razloga iz članka 601., članka 602. stavka 2. i članka 603. stavka 2. Odluka se donosi

najkasnije 30 dana od dana primitka zahtjeva. Za situacije utvrđene u članku 604. država koja izdaje uhidbeni nalog mora dati jamstva koja su tim člankom predviđena.”

B. Irsko pravo

13. Postupak predaje na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji predviđen je i proveden u irskom pravu Zakonom o europskom uhidbenom nalogu iz 2003., čijim se člankom 22. određuje da podložno tom članku High Court (Visoki sud) mora odbiti predaju osobe na temelju tog zakona ako smatra da se pravom države koja izdaje uhidbeni nalog ne određuje da se protiv osobe koja se toj državi predaje u skladu s relevantnim uhidbenim nalogom neće voditi kazneni progon niti će joj se izreći presuda ili oduzeti sloboda u svrhu izvršenja kazne ili mjere oduzimanja slobode ili joj se na drugi način ograničiti osobna sloboda zbog kaznenog djela, ili smatra da će se protiv osobe voditi kazneni progon ili će joj se izreći presuda ili oduzeti sloboda u svrhu izvršenja kazne ili mjere oduzimanja slobode ili na drugi način ograničiti osobna sloboda zbog kaznenog djela.”

III. Glavni postupak i prethodna pitanja

14. Protiv žaliteljâ, osoba LQ, NT i RM, u Ujedinjenoj Kraljevini vodi se kazneni postupak zbog prijevare koju su navodno počinili u svojstvu suvlasnikâ i direktorâ društva. Navodno prijevarno postupanje koje je detaljno opisano u uhidbenom nalogu odnosi se na pogrešno predstavljanje i provođenje nepotrebnih (i učestalih) sanacijskih radova za koje su vlasnicima nekretnina, uglavnom starijim osobama, naplatili znatno previsoke cijene.

15. U ožujku 2021. Reading Crown Court (Kraljevski sud u Readingu, Ujedinjena Kraljevina) izdao je sudsku zabranu raspolaganja imovinom kako bi se osiguralo da imovina tog društva i osoba LQ, NT i RM bude na raspolaganju kao naknada za navodno oštećene stranke u slučaju osude žaliteljâ[7]. Taj je sud 5. kolovoza 2021. presudio da osobe LQ, NT i RM nisu postupile u skladu sa sudskim zabranama raspolaganja imovinom te ih je, slijedom toga, u njihovoj odsutnosti kaznio zbog nepoštovanja suda na način da je svakoj od njih izrekao kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci.

16. Dana 6. prosinca 2022. Portsmouth Magistrates Court (Magistratski sud u Portsmouthu, Ujedinjena Kraljevina), pravosudno tijelo, izdao je na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji tri uhidbena naloga radi predaje osoba LQ, NT i RM radi njihova progona zbog kaznenih djela prijevare. U tim je uhidbenim nalozima to tijelo navelo da, s obzirom na to da povreda mjera zamrzavanja imovine nije kazneno djelo prema engleskom pravu, utvrđenje Reading Crown Courta (Kraljevski sud u Readingu) da su žalitelji povrijedili odluku o zamrzavanju imovine i da su krivi za nepoštovanje suda ne znači da su takva djela kaznena djela, tako da treba smatrati da su ti uhidbeni nalozi izdani isključivo u svrhu kaznenog progona zbog prijevare[8].

17. Presudom od 8. travnja 2024. High Court (Visoki sud, Irska) odbio je prigovor osoba LQ, NT i RM protiv predaje te je rješenjima od istog dana naložio njihovu predaju Ujedinjenoj Kraljevini.

[7] Tim je sudskim zabranama zabranjeno raspolaganje imovinom povezanom s imovinom društva, bankovnim računima osoba LQ, NT i RM i motornim vozilima, te se njima te osobe obvezalo na otkrivanje i pružanje potrebnih podataka o svoj imovini na području Engleske i Walesa i izvan njega.

[8] Informacije o kaznama izrečenima zbog nepoštovanja suda sadržane su u dijelu (f) svakog uhidbenog naloga, koji glasi: „Povreda sudske zabrane raspolaganja imovinom nije kazneno djelo te stoga ne može činiti kazneno djelo za koje se predaja dopušta niti biti uključena na popis kaznenih djela za koje se predaja dopušta. Utvrđenje [...] [suca Reading Crown Courta (Kraljevski sud u Readingu)] da je tuženik povrijedio sudsku zabranu raspolaganja imovinom i da time nije poštovao sud ne predstavlja osudu te je stoga ovaj nalog samo nalog radi kaznenog progona.”

18. Osobama LQ, NT i RM dopušteno je 5. lipnja 2024. podnijeti žalbu Supreme Courtu (Vrhovni sud, Irska), sudu koji je uputio zahtjev.

19. Pred tim sudom osobe LQ, NT i RM tvrde da njihovu predaju Ujedinjenoj Kraljevini treba odbiti jer se njome povređuje pravilo specijalnosti predviđeno člankom 22. stavkom 2. Zakona o europskom uhidbenom nalogu iz 2003. i člankom 625. Sporazuma o trgovini i suradnji.

20. Žalitelji su u žalbenom postupku tvrdili da pojam „kazneno djelo" iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji treba imati autonomno značenje, a ne se temeljiti na nacionalnim kvalifikacijama. Iako se nepoštovanje suda prema engleskom pravu ne smatra kaznenim djelom, žalitelji tvrde da je zbog prirode postupka i težine sankcije ono kaznenopravne prirode. Podsjećaju na cilj članka 625. Sporazuma o trgovini i suradnji, a to je jamčenje prava na pošteno suđenje na temelju članka 47. Povelje. Tvrde da tumačenje pojma „kazneno djelo" treba biti u skladu sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: ESLJP), osobito s kriterijima utvrđenima u presudi Engel [9], kojima se uzima u obzir kvalifikacija kaznenog djela u nacionalnom pravu, njegova priroda i težina izrečene sankcije. Žalitelji ističu da bi ta dva potonja kriterija mogla samostalno biti dovoljna za kvalifikaciju kaznenog postupka na temelju EKLJP-a te su se pozvali na predmete kao što su predmeti Kyprianou protiv Cipra [10] i Benham protiv Ujedinjene Kraljevine [11] kako bi tvrdili da, ovisno o izrečenoj kazni, postupci zbog nepoštovanja suda mogu biti obuhvaćeni zaštitom predviđenom u članku 6. EKLJP-a.

21. Nasuprot tomu, druga stranka u postupku tvrdi da je analogija s člankom 6. EKLJP-a neutemeljena. Ističe da EKLJP zahtijeva zajednički kriterij za određivanje kaznenog progona između država ugovornica, ali da odredbe koje se odnose na predaju iz Sporazuma o trgovini i suradnji i iz Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP [12] imaju različitu svrhu, koja se temelji na uzajamnom povjerenju i poštovanju nacionalnih kvalifikacija. Prema mišljenju druge stranke u postupku, načelo dvostruke kažnjivosti i pravilo specijalnosti dokazuju važnost toga da svaka država kvalificira postupanje kao kaznenopravno ili drukčije. Međutim, druga stranka u postupku priznaje da, ako pojam „kazneno djelo" ima autonomno značenje, posljednji kriterij iz presude Engel, odnosno težina sankcije, može predstavljati poteškoće za njegovo stajalište, s obzirom na to da izricanje kazne od šest mjeseci za nepoštovanje suda može dovesti do njegove kvalifikacije kao optužbe u kaznenim stvarima s obzirom na sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava.

22. U tom kontekstu, sud koji je uputio zahtjev smatra da se žalbom postavlja pitanje tumačenja glave VII. trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji, osobito njegova članka 625. stavka 2. U središtu je predmeta način na koji se pravilo specijalnosti primjenjuje kada država koja izdaje uhidbeni nalog ne kvalificira postupanje koje dovodi do oduzimanja slobode ili postupak koji je do njega doveo kao kaznenopravne po prirodi. Sud koji je uputio zahtjev smatra da je to pitanje od šire važnosti, osobito u pogledu nepoštovanja suda. U mnogim jurisdikcijama, osobito u okviru tradicije common lawa, pojedincima se može oduzeti sloboda zbog nepoštovanja, bilo kao prisilne mjere bilo kao represivne sankcije, a da se postupak ne smatra kaznenim ili se postupanje na kojem se postupak temelji ne smatra kaznenim djelom. Rješavanje tog pitanja stoga je ključno

[9] Presuda ESLJP-a od 8. lipnja 1976., Engel i drugi protiv Nizozemske (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071)

[10] Presuda ESLJP-a od 15. prosinca 2005., Kyprianou protiv Cipra (CE:ECHR:2005:1215JUD007379701)

[11] Presuda ESLJP-a od 10. lipnja 1996., Benham protiv Ujedinjene Kraljevine (CE:ECHR:1996:0610JUD001938092)

[12] Okvirna odluka 2002/584 od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak SL 2013., L 222, str. 14.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 169.) (u daljnjem tekstu: Okvirna odluka 2002/584)

za utvrđivanje načina na koji pravilo specijalnosti treba funkcionirati kada prekogranični mehanizmi izvršenja djeluju u okviru Sporazuma o trgovini i suradnji. Sud koji je uputio zahtjev ističe da Sud još nije imao priliku odlučiti o tom pitanju.

23. Sud koji je uputio zahtjev smatra da nema razloga sumnjati u tvrdnju tijela Ujedinjene Kraljevine da kršenje mjera zamrzavanja imovine nije kazneno djelo prema pravu te države. Također ističe da u Irskoj, kao i u Ujedinjenoj Kraljevini, mogu postojati slučajevi građanskopravnog nepoštovanja suda kada se kazne zatvora točno određenog trajanja izriču u svrhe koje nisu isključivo prisilne. Međutim, ističe da nije saslušao dovoljno argumenata kako bi utvrdio treba li, u okolnostima koje su usporedive s onima u Ujedinjenoj Kraljevini, takvo nepoštovanje smatrati kaznenopravnim ili građanskopravnim. Sud koji je uputio zahtjev objašnjava da možda neće biti potrebno odlučiti o tom pitanju ako Sud u odgovoru na zahtjev za prethodnu odluku odluči da pojam „kazneno djelo" iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji ima autonomno značenje.

24. U tim je okolnostima Supreme Court (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„1. Primjenjuju li se odredbe glave VII. [trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji] koje se odnose na ‚predaju' samo na kazneni progon i/ili kazne zatvora/mjere oduzimanja slobode koje su izrečene zbog kaznenih djela?

2. Znači li ‚kazneno djelo' iz članka 625. stavka 2. Sporazuma, kojim se određuje da se, osim u slučajevima obuhvaćenima st[avcima] 1. i 3. članka 625., ‚protiv predane osobe ne može voditi kazneni progon i ne može joj se izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije njezine predaje, a razlikuje se od onog zbog kojeg je predana', (1.) kazneno djelo kako je utvrđeno pravom države koja izdaje uhidbeni nalog ili (2.) kazneno djelo kako je utvrđeno pravom države izvršenja ili (3.) ima autonomno značenje u pravu Europske unije?

3. Ako ‚kazneno djelo' iz članka 625. stavka 2. Sporazuma ima takvo autonomno značenje, na temelju kojih se kriterija određuje što čini takvo ‚kazneno djelo'?

4. Jesu li u tom kontekstu relevantni članak 47., članak 48., članak 49. i članak 50. [Povelje] (koji se odnose na ‚djelotvoran pravni lijek/pošteno suđenje' (članak 47.), ‚optuženika' (članak 48.), ‚kazneno djelo' (članak 49.) i ‚kazneni postupak za kazneno djelo' (članak 50.)) ili članak 6. i članak 13. Europske konvencije o ljudskim pravima (koji se odnose na ‚optužnicu za kazneno djelo' i ‚djelotvoran pravni lijek')?

5. Protivi li se članku 625. stavku 2. Sporazuma predaja u situaciji u kojoj je osobi zbog nepoštovanja suda izrečena kazna oduzimanja slobode u trajanju od šest mjeseci, ali se predaja ne traži u svrhu služenja te kazne jer se u pravu države koja izdaje uhidbeni nalog nepoštovanje suda klasificira kao odbijanje poštovanja sudskog postupka, odnosno ne smatra ga se kaznenim djelom ili kaznenom stvari?"

IV. Postupak pred Sudom

25. Pisana očitovanja podnijele su osobe LQ, NT i RM, Irska i Europska komisija. Te su stranke iznijele usmena očitovanja na raspravi održanoj 11. rujna 2025.

V. Analiza

26. Ovo je mišljenje strukturirano na sljedeći način. Započet ću izlaganjem slijeda i unutarnje logike pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev (odjeljak A). Zatim ću razmotriti njihov meritum, počevši s tumačenjem pravila specijalnosti na temelju članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji i relevantnosti temeljnih prava u tom kontekstu (odjeljak B). Naposljetku ću razmotriti pitanje jesu li konkretno postupanje i sankcija o kojima je riječ – odnosno kazna zatvora zbog nepoštovanja suda koje se na temelju prava države koja izdaje uhidbeni nalog kvalificira kao građanska stvar – obuhvaćeni područjem primjene članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji (odjeljak C).

A. Slijed i unutarnja logika pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev

27. Prema mojem mišljenju, bilo bi korisno prva četiri pitanja analizirati zajedno prije nego što se razmotri peto pitanje jer se čini da se prvim četirima pitanjima uspostavlja konceptualni i pravni okvir u kojem treba razmotriti peto pitanje.

28. Prva četiri pitanja odnose se na to primjenjuje li se mehanizam predaje samo na kaznene predmete (prvo pitanje), kako treba shvatiti pojam „kazneno djelo” iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji (drugo i treće pitanje) te jesu li pravna pravila Unije ili EKLJP-a u području temeljnih prava relevantna za to utvrđivanje (četvrto pitanje). Stoga može biti korisno da Sud zajedno ispita prva četiri pitanja, tim više što čine koherentnu cjelinu u pogledu tumačenja pojma „kazneno djelo” i relevantnosti temeljnih prava u tom kontekstu.

29. Nasuprot tomu, petim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita protivi li se članku 625. stavku 2. Sporazuma o trgovini i suradnji predaja u slučaju u kojem je osoba osuđena na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci zbog nepoštovanja suda, ali se predaja ne zahtijeva radi izvršenja te kazne, zbog toga što država koja izdaje uhidbeni nalog kvalificira nepoštovanje suda kao građansku stvar, a ne kao kazneno djelo. To je pitanje tako oblikovano oko posebnog scenarija koji uključuje kaznu zatvora zbog nepoštovanja suda koje je država koja izdaje uhidbeni nalog kvalificirala kao građansku stvar i ono predstavlja primjenu okvira tumačenja o kojem je riječ u prvim četirima pitanjima.

30. Međutim, primjena članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji pretpostavlja da je ponašanje koje dovodi do oduzimanja slobode, u ovom slučaju građanskopravno nepoštovanje suda zbog nepridržavanja sudskih zabrana raspolaganja imovinom za koje je izrečena kazna zatvora, obuhvaćeno pojmom „kazneno djelo” u smislu te odredbe. Suprotno tomu, ako to postupanje nije obuhvaćeno tim pojmom, pravilo specijalnosti jednostavno se ne primjenjuje. U tom slučaju nije potrebno ispitati protivi li se to pravilo predaji jer nisu ispunjeni zakonski uvjeti za njegovu primjenu.

31. Naposljetku, također se čini da se peto pitanje ne može razmotriti izolirano jer to pitanje pretpostavlja da je predmetno postupanje, odnosno građanskopravno nepoštovanje suda, već kvalificirano kao „kazneno djelo” u smislu članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji. Upravo su kriteriji za određivanje te kvalifikacije predmet prvih četiriju pitanja.

32. Stoga je moja analiza podijeljena na dva dijela: kao prvo, tumačenje pravila specijalnosti i pojma „kazneno djelo” u smislu članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji; i, s druge strane, posljedice tog tumačenja ako je postupanje o kojem je riječ nepoštovanje suda koje se u državi koja izdaje uhidbeni nalog kvalificira kao građanska stvar.

B. Prvo do četvrto pitanje

33. Svojim prvim četirima pitanjima sud koji je uputio zahtjev u biti želi doznati je li glava VII. trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji, koja se odnosi na „Predaju", a osobito njezin članak 625. stavak 2., ograničena na kazneni progon i/ili kazne zatvora ili mjere oduzimanja slobode izrečene za kaznena djela; u slučaju potvrdnog odgovora, treba li pojam „kazneno djelo" za potrebe pravila specijalnosti tumačiti, s jedne strane, (i.) upućivanjem na pravo države koja izdaje uhidbeni nalog ili, s druge strane, (ii.) upućivanjem na pravo države izvršenja naloga ili (iii.) autonomno i, u potonjem slučaju, prema kojim kriterijima, s obzirom na članke 47. do 50. Povelje i članak 6. EKLJP-a.

34. U samom tekstu članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji ne navodi se izričito treba li pojam „kazneno djelo" definirati u skladu s pravom države koja izdaje uhidbeni nalog ili pravom države izvršenja naloga ili ga treba autonomno tumačiti. Stoga pojam „kazneno djelo" treba tumačiti s obzirom na širi kontekst Sporazuma o trgovini i suradnji i pravila specijalnosti.

1. Opći okvir za tumačenje Sporazuma o trgovini i suradnji

a) Instrument međunarodnog javnog prava

35. Od isteka prijelaznog razdoblja za povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije, odnosi Europske unije i Ujedinjene Kraljevine uređeni su međunarodnim sporazumima, osobito Sporazumom o trgovini i suradnji. Sporazum o trgovini i suradnji sporazum je o pridruživanju sklopljen na temelju članka 217. UFEU-a. Donesen je kao „isključivo Unijin" sporazum, a ne kao mješoviti sporazum, što znači da države članice nisu ugovorne stranke [13].

36. Opće je prihvaćeno da Sporazum o trgovini i suradnji treba tumačiti kao instrument međunarodnog javnog prava [14]. Sam sporazum potvrđuje tu smjernicu. Članak 4. stavak 2. isključuje obvezu tumačenja odredbi Sporazuma o trgovini i suradnji u skladu s domaćim pravom bilo koje od stranaka. Okvir za tumačenje stoga je međunarodno javno pravo, a osobito Bečka konvencija [15]. To se izričito navodi u članku 4. stavku 1. Sporazuma o trgovini i suradnji, u kojem se zahtijeva da se Sporazum tumači u dobroj vjeri u skladu s uobičajenim značenjem svojih odredbi u kontekstu u kojem se nalaze te s obzirom na njegov predmet i svrhu.

37. Naposljetku, valja istaknuti da članak 5. stavak 1. Sporazuma o trgovini i suradnji kao pravilo predviđa da se njegovim odredbama izravno ne dodjeljuju prava ili nameću obveze pojedincima. Međutim, tom se odredbom izričito predviđa iznimka „u pogledu [Europske] [u]nije" za treći dio Sporazuma o trgovini i suradnji. Članak 625. Sporazuma o trgovini i suradnji, u kojem se navodi pravilo specijalnosti, dio je glave VII., naslovljene „Predaja", iz trećeg dijela. Taj namjerni odabir teksta upućuje na to da u pravnom poretku Unije odredbe trećeg dijela mogu imati izravan učinak i da se stoga pojedinci na njih mogu pozivati, pod uvjetom da ispunjavaju uobičajene kriterije utvrđene sudskom praksom Suda za izravan učinak međunarodnih sporazuma [16]. Drugim

[13] Mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Szpunara u predmetu Alchaster (C-202/24, EU:C:2024:559, t. 55.)

[14] Ibid., točka 58.; Vidjeti također mišljenje nezavisnog odvjetnika N. Biondija u predmetu P&O North Sea Ferries i P&O Ferries (C-413/24, EU:C:2025:490, t. 48. i 49.).

[15] Vidjeti u tom smislu presudu od 10. siječnja 2006., IATA i ELFAA (C-344/04, EU:C:2006:10, t. 40. i navedenu sudsku praksu) u kojoj je Sud podsjetio na to da se, u skladu s člankom 31. Bečke konvencije, ugovor mora tumačiti u dobroj vjeri, prema uobičajenom smislu izraza iz ugovora u njihovu kontekstu i s obzirom na njegov predmet i svrhu.

[16] Vidjeti u tom smislu presude od 30. rujna 1987., Demirel (12/86, EU:C:1987:400, t. 14.), i od 26. svibnja 2011., Akdas i dr. (C-485/07, EU:C:2011:346, t. 67. i navedena sudska praksa).

riječima, pitanja obuhvaćena trećim dijelom Sporazuma o trgovini i suradnji i unutar Europske unije mogu dodijeliti prava pojedincima na koja se mogu pozivati pred nacionalnim sudovima, unatoč općem isključenju izravnog učinka drugdje u Sporazumu o trgovini i suradnji.

b) Uzajamna suradnja uz jamstva

38. Zaključci Suda u presudi Alchaster I odlučujući su za razumijevanje pravila specijalnosti [17]. Sud je pojasnio da, za razliku od sustava europskog uhidbenog naloga (u daljnjem tekstu: EUN), koji se temelji na uzajamnom povjerenju među državama članicama, Sporazum o trgovini i suradnji uspostavlja sustav uzajamne suradnje uz jamstva.

39. U tom pogledu Sud je istaknuo da Ujedinjena Kraljevina nije dio sustava koji se temelji na uzajamnom povjerenju i naveo je trostupanjsku tipologiju sustava sudjelovanja, odnosno, kao prvo, države članice Unije gdje je uzajamno povjerenje temelj za područje slobode, sigurnosti i pravde; kao drugo, treće zemlje, uključujući neke države Europskog gospodarskog prostora, kao što su Island i Norveška, koje imaju povlašten odnos s Europskom unijom; i kao treće, ostale treće zemlje. U pogledu Ujedinjene Kraljevine, Sud je utvrdio da se „suradnja ne predstavlja kao da se temelji na očuvanju uzajamnog povjerenja između dotičnih država koje je postojalo prije nego izlaska Ujedinjene Kraljevine iz Unije” [18]. Konkretno, „Ujedinjena Kraljevina nije dio europskog prostora bez unutarnjih granica, čiju je uspostavu među ostalim omogućilo i načelo uzajamnog povjerenja” [19]. Usto, sustavom uspostavljenim Sporazumom o trgovini i suradnji ne uspostavlja se „toliko povlašten” odnos kao što je onaj opisan u ranijoj sudskoj praksi koja se odnosi na te države Europskog gospodarskog prostora [20].

40. To je razlikovanje ključno za primjenu pravila specijalnosti, čija provedba u okviru sustava EUN-a pretpostavlja da obje države članice djeluju u okviru uzajamnog povjerenja. Na temelju tog uzajamnog povjerenja država koja izdaje uhidbeni nalog može preuzeti odgovornost za kazneni progon ili izvršenje kazne nakon što je predaja odobrena [21]. To uzajamno povjerenje također jamči zaštitu temeljnih prava dotičnih osoba, uključujući prava iz Povelje, putem nacionalnih pravnih poredaka koji se smatraju prikladnima za osiguranje jednakovrijedne i djelotvorne zaštite u Europskoj uniji [22].

41. Osim toga, Sud je u presudi Alchaster I naglasio da sustav predaje predviđen Sporazumom o trgovini i suradnji uključuje iznimke i pojedinačna jamstva u području ljudskih prava – uključujući one utemeljene na političkoj prirodi kaznenog djela, državljanstvu i opasnostima za temeljna prava – koji nemaju ekvivalent u EUN-u [23]. Te iznimke nisu uvjetovane utvrđenjem sustavnih nedostataka [24].

42. Konkretno, Sud je naglasio da Sporazum o trgovini i suradnji sadržava odstupanja i dodatna jamstva, poput onih predviđenih u člancima 602., 603. i članku 604. točki (c) Sporazuma o trgovini i suradnji, koja se ne nalaze u Okvirnoj odluci 2002/584. U presudi Alchaster I navodi se

[17] Presuda od 29. srpnja 2024., Alchaster (C-202/24, u daljnjem tekstu: Alchaster I, EU:C:2024:649)

[18] Ibid., t. 71.

[19] Ibid, t. 70.

[20] Ibid.

[21] Presuda od 24. rujna 2020., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Pravilo specijalnosti) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, t. 40.).

[22] Presuda od 22. veljače 2022., Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Obiteljsko jedinstvo – Već odobrena zaštita) (C-483/20, EU:C:2022:103, t. 27.)

[23] Točke 72. do 74.

[24] Vidjeti točku 75.

da okvir Sporazuma o trgovini i suradnji zahtijeva pojedinačno prethodno ispitivanje primjenjivih pravnih jamstava i ograničenja [25]. Iz toga slijedi da sudovi Unije moraju provesti pojedinačnu procjenu rizika s obzirom na Povelju. Sud je zaključio da taj sustav zahtijeva neovisnu ocjenu pravosudnog tijela izvršenja a da se pritom ne oslanja na opću pretpostavku povjerenja [26].

43. To razlikovanje utječe na način na koji treba razumjeti pravilo specijalnosti: odnosno, ne kao automatsku pretpostavku poštovanja od strane države koja izdaje uhidbeni nalog, nego kao jamstvo koje tijelo izvršenja treba aktivno ocijeniti i osigurati u okviru izvršenja vlastitih obveza da osigura poštovanje temeljnih prava. Kao što je to Sud istaknuo u presudi Alchaster I, člankom 604. točkom (c) Sporazuma o trgovini i suradnji izričito se ovlašćuje tijelo izvršenja da zatraži dodatna jamstva ako postoje opravdani razlozi koji ukazuju na to da bi dotična osoba bila izložena stvarnoj opasnosti za zaštitu njezinih temeljnih prava u slučaju predaje [27].

2. Područje primjene pravila specijalnosti iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji

44. Pravilo specijalnosti dio je običajnog prava kojim se uređuje izručenje između država [28]. Odredbe u kojima se navodi taj standard mogu se pronaći u većini, ako ne i u svim, ugovorima o izručenju [29]. U slučaju Sporazuma o trgovini i suradnji, člankom 625. stavkom 2. pojašnjava se da se, uz određene iznimke, „protiv predane osobe ne može [...] voditi kazneni progon i ne može joj se izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije njezine predaje, a razlikuje se od onog zbog kojeg je predana”.

45. Ta odredba, kojom se uređuje pravilo specijalnosti na temelju tog sporazuma, odražava tekst i strukturu članka 27. Okvirne odluke 2002/584 [30]. Međutim, kao što je to Sud pojasnio u presudi Polydor i RSO Records [31], istovjetna formulacija u pravu Unije i međunarodnim sporazumima ne podrazumijeva automatsku ujednačenost tumačenja. Naime, odredbe međunarodnog sporazuma mogu imati različite ciljeve i funkcionirati u različitom pravnom i institucionalnom kontekstu. Slijedom toga, sudska praksa koja se odnosi na pravilo specijalnosti razvijena u pogledu EUN-a ne može se automatski prenijeti na okvir Sporazuma o trgovini i suradnji jer taj okvir uzajamno povjerenje, svojstveno području bez unutarnjih granica, zamjenjuje sustavom suradnje uz jamstva [32]. Umjesto toga, doseg pravila specijalnosti predviđenog Sporazumom o trgovini i suradnji treba utvrditi doslovnim, kontekstualnim i teleološkim tumačenjem samog sporazuma [33].

25 Točka 82.

26 Točke 78. do 83.

27 Točka 75.

28 Schabas, W. A, The International Criminal Court: A Commentary on the Rome Statute, drugo izdanje, Oxford University Press, Oxford, 2016., str. 1362. do 1366.

29 Tipski ugovor o izručenju, Dokument UN-a A/RES/45/116, Prilog, članak 14., i Europska konvencija o izručenju, ETS br. 24, članak 14.

30 Članak 625. stavak 1. Sporazuma o trgovini i suradnji odgovara članku 27. stavku 1. Okvirne odluke 2002/584. Članak 27. stavak 2. Okvirne odluke 2002/584 i članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji u biti su istovjetni. Člankom 27. stavkom 3. Okvirne odluke 2002/584 predviđa se iznimka kada se ne primjenjuje pravilo specijalnosti, a članak 625. stavak 3. Sporazuma o trgovini i suradnji gotovo doslovno preuzima sadržaj te odredbe. Članak 27. stavak 4. Okvirne odluke 2002/584 u biti je preuzet u članku 625. stavku 4. Sporazuma o trgovini i suradnji, kojim se predviđa postupak na temelju kojeg država koja izdaje uhidbeni nalog može zatražiti pristanak pravosudnog tijela izvršenja.

31 Presuda od 9. veljače 1982. (270/80, EU:C:1982:43, t. 14. do 16.)

32 Vidjeti točku 41. ovog mišljenja.

33 Vidjeti točku 37. ovog mišljenja.

46. Iako u ovom predmetu nije riječ o teritorijalnom području primjene pravila specijalnosti predviđenog člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, koje se primjenjuje na odnose predaje između Ujedinjene Kraljevine i svih država članica Unije, ipak valja ispitati osobno, vremensko i materijalno područje primjene tog pravila, koja ću sada redom razmotriti.

a) Osobno područje primjene

47. U presudi Leymann i Pustovarov [34], Sud je naveo da je pravilo specijalnosti iz članka 27. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584, „povezano sa suverenošću države članice izvršenja i dodjeljuje traženoj osobi pravo da je se kazneno progoni, da joj se izrekne presuda ili oduzme sloboda samo zbog kaznenog djela zbog kojega je ona predana" [35]. Iz toga proizlaze dvije napomene. Formulacija Suda prema kojoj je pravilo „povezano" i također ono nekomu nešto „dodjeljuje" pokazuje svoju dvostruku prirodu: na temelju EUN-a, ono istodobno služi kao jamstvo suverenosti države i subjektivnog prava tražene osobe na koje se na temelju prava Unije može pozvati predana osoba.

48. Stoga se postavlja pitanje primjenjuje li se dvostruka priroda utvrđena u sudskoj praksi o EUN-u i na članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji.

49. U tom pogledu, što se tiče suverenosti, člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji pojašnjava se da je za kazneni progon zbog „drugih kaznenih djela" potreban pristanak tijela izvršenja, čime se jamči da država izvršenja zadrži konačni nadzor nad pravnim učincima svoje odluke o predaji. Ta funkcija odražava logiku suverenosti razvijenu u pogledu Okvirne odluke 2002/584.

50. Što se tiče prava dodijeljenih pojedincu, sustav EUN-a temelji se na *visokoj razini* uzajamnog povjerenja među državama članicama [36], osobito u europskom prostoru bez unutarnjih granica [37]. Kao što je to Sud objasnio [38], to povjerenje obvezuje svaku državu članicu, osim u iznimnim okolnostima, da pretpostavi da druge države članice poštuju pravo Unije i, osobito, temeljna prava [39]. Ta temeljna pretpostavka poštovanja omogućuje racionalizaciju postupaka, a ne oslanjanje na jamstva ili mehanizme suglasnosti koji su pojedinačno utvrđeni.

51. Suprotno tomu, treći dio Sporazuma o trgovini i suradnji temelji se na suradnji u području kaznenog pravosuđa, kao što je to Sud pojasnio u presudi Alchaster I. Istaknuo je da je, u skladu s uvodnom izjavom 23. i člankom 1. Sporazuma o trgovini i suradnji, cilj tog sporazuma jačanje sigurnosti i Unije i Ujedinjene Kraljevine omogućavanjem suradnje u sprečavanju, istrazi, otkrivanju ili progonu kaznenih djela te izvršavanju kaznenih sankcija [40]. Taj je cilj utvrđen u

[34] Vidjeti presudu od 1. prosinca 2008. (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, t. 43. i 44.).

[35] Ta je formulacija preuzeta u istovjetnom odlomku u točki 39. presude od 24. rujna 2020., Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Pravilo specijalnosti) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749). U točki 40. te presude objašnjava se sudska dimenzija tako što se državi koja izdaje uhidbeni nalog nalaže da zatraži pristanak države izvršenja kako bi poštovala svoje nadležnosti, ali se njome ne ograničava dvostruka priroda koju je Sud utvrdio u tom odlomku.

[36] Vidjeti presudu od 10. studenoga 2016., Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, t. 25.). Taj sustav počiva na visokoj razini uzajamnog povjerenja među državama članicama, osobito u kontekstu područja slobode, sigurnosti i pravde. Pretpostavlja se da se svaka država članica pridržava zajedničkih standarda zaštite temeljnih prava, čime se omogućuju pojednostavnjeni postupci koji se temelje na institucionalnoj suradnji, a ne na pojedinačnoj suglasnosti.

[37] Vidjeti presudu Alchaster I, točke 63. i 70.

[38] Ibid., točke od 24. do 27.

[39] Vidjeti presudu od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru (C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 78.).

[40] Presuda Alchaster I, točke 40. i 41.

trećem dijelu, kao što to potvrđuje članak 522. stavak 1. Sporazuma o trgovini i suradnji [41]. Usto, člankom 524. stavkom 1. Sporazuma o trgovini i suradnji takva se suradnja odvija uz zajedničko poštovanje od strane Unije, Ujedinjene Kraljevine i država članica demokracije, vladavine prava i zaštite temeljnih prava, uključujući prava zajamčena EKLJP-om [42].

52. Međutim, iako Sporazum o trgovini i suradnji teži održavanju visoke razine jamstava za pojedince usporedivih s onima koja se pružaju u Uniji, on djeluje, kao što sam to već navela [43], na temelju uzajamne suradnje uz jamstva, a ne na temelju uzajamnog povjerenja. Stoga osiguravanje djelotvorne zaštite temeljnih prava zahtijeva da se jamstva uključena u Sporazum o trgovini i suradnji, osobito ona iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, u potpunosti provode i primjenjuju kao operativna jamstva u postupku predaje.

53. To pokazuje da pravilo specijalnosti, iako je zamišljeno kao postupovno jamstvo, u praksi funkcionira kao sredstvo koje tijelo izvršenja mora aktivno primjenjivati kako bi osiguralo da ispunjava svoju zaštitnu funkciju, osobito s obzirom na obveze u području temeljnih prava. Tako je u okviru Sporazuma o trgovini i suradnji naglašena dimenzija pravila specijalnosti u smislu „prava pojedinaca” jer nedostatak uzajamnog povjerenja [44] obvezuje pravosudno tijelo izvršenja da prije predaje provjeri poštuje li se to pravilo i da, po potrebi, zatraži dodatna jamstva na temelju članka 604. točke (c) Sporazuma o trgovini i suradnji.

54. Iz toga slijedi da pravilo specijalnosti iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji treba shvatiti na način da ima istu dvostruku prirodu kao pravilo utvrđeno na temelju Okvirne odluke 2002/584: ono istodobno predstavlja izraz suverenosti države izvršenja i unutar Europske unije dodjeljuje predanoj osobi pravo da se protiv nje vodi kazneni progon, da je se osudi ili oduzme sloboda samo zbog kaznenog djela zbog kojeg je predana.

b) Vremensko područje primjene

55. Postupak predaje na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji sastoji se od nekoliko različitih postupovnih faza, uključujući ispitivanje zahtjeva za predaju, izvršenje odluke o predaji (ili o nepredaji) i postupak pristanka. Primjenjiva pravna jamstva mogu se razlikovati ovisno o fazi postupka. Stoga je važno pojasniti vremensko područje primjene članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji i njegovu povezanost s naknadnim postupkom izdavanja odobrenja predviđenim u članku 625. stavku 3. točki (g) i članku 625. stavku 4.

56. U pogledu vremenskog područja primjene, članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji primjenjuje se prije i kao uvjet predaje: on je dio pravnog okvira kojim se uređuje zakonitost predaje. Suprotno tomu, postupak pristanka predviđen člankom 625. stavkom 3. točkom (g) i člankom 625. stavkom 4. Sporazuma o trgovini i suradnji ispunjava funkciju nakon predaje. Njime se predviđa mehanizam kojim država koja izdaje uhidbeni nalog može nakon predaje zatražiti pristanak države izvršenja kako bi proširila opseg kaznenog progona na druga kaznena djela.

[41] Ibid, točka 41.

[42] Ibid, točka 42.

[43] Točka 41. ovog mišljenja

[44] Točka 42. ovog mišljenja

57. S obzirom na rasuđivanje Suda u presudi Alchaster I, pravosudno tijelo izvršenja treba provesti prethodni nadzor kako bi se uvjerilo da će predviđeno postupanje nakon predaje biti u skladu s pravilom specijalnosti. Slijedom toga, pitanje primjenjuje li se pravilo specijalnosti u ovom slučaju pitanje je koje treba postaviti prije predaje u okviru ocjene suda izvršenja s obzirom na Povelju.

58. Iz toga slijedi da su mehanizam pristanka predviđen člankom 625. stavkom 3. točkom (g) i člankom 625. stavkom 4. Sporazuma o trgovini i suradnji i ocjena s obzirom na Povelju, kako se primjenjuju na pravilo specijalnosti, dva različita pitanja. Postupak pristanka provodi se nakon predaje: pokreće se samo ako država koja izdaje uhidbeni nalog formalno zatraži proširenje područja primjene predaje kako bi se protiv predane osobe vodio kazneni progon zbog „drugih kaznenih djela" [45]. Suprotno tomu, prethodni nadzor pravosudnog tijela izvršenja provodi se prije predaje i odnosi se na osnovno jamstvo predviđeno člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, odnosno da se protiv osobe neće voditi kazneni progon, izreći presuda ili joj se na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenih djela koja nisu odobrena, odnosno kaznenih djela koja se razlikuju od onih odobrenih uhidbenim nalogom. To je neposredan i prethodan oblik zaštite; dio je onog što odluku o predaji uopće čini zakonitom.

59. To rasuđivanje nije dovedeno u pitanje sudskom praksom Suda u presudama Leymann i Pustovarov [46] i Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Pravilo specijalnosti) [47], s obzirom na to da se u objema presudama kao polazište uzima činjenica da je predaja već izvršena i da je predana osoba u nadležnosti države koja izdaje uhidbeni nalog. Sud je u tim predmetima pravilo specijalnosti analizirao u kontekstu zahtjeva podnesenih nakon predaje: država koja izdaje uhidbeni nalog zatražila je pristanak za kazneni progon, zbog dodatnih kaznenih djela, osobe koja je već bila predana.

60. Isto tako, u presudi F [48] nije se postavilo pitanje primjenjuje li se pravilo specijalnosti – to nije bilo sporno – nego koja su postupovna jamstva koja zahtijeva država izvršenja. Prethodno pitanje odnosilo se na to može li se nacionalnim pravom predvidjeti pravni lijek sa suspenzivnim učinkom protiv odluke pravosudnog tijela izvršenja o davanju pristanka na kazneni progon. Drugim riječima, ocjena suda izvršenja u presudi F provedena je tek nakon predaje, u okviru postupka pristanka. Uloga tijela izvršenja bila je ograničena na naknadnu odluku o pristanku nakon što je prvotna predaja već izvršena.

61. Budući da se te presude odnose na pravnu situaciju u kojoj je predaja već izvršena, one nisu prilagođene okolnostima u kojima pravosudno tijelo izvršenja još uvijek odlučuje o predaji osobe. To razlikovanje potvrđuje da se sudska praksa o EUN-u koja se odnosi na pristanak nakon predaje ne može automatski prenijeti na fazu koja prethodi predaji predviđenoj Sporazumom o trgovini i suradnji.

[45] To se ne smije miješati s različitim oblikom pristanka predviđenim u članku 611. Sporazuma o trgovini i suradnji, prema kojem tražena osoba može pristati na brzu predaju odricanjem od određenih postupovnih jamstava. Ta su dva mehanizma konceptualno različita: prvi se odnosi na opseg kaznenog progona nakon predaje, dok se drugi odnosi na način na koji se predaja izvršava.

[46] Presuda od 1. prosinca 2008. (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669)

[47] Pravna situacija predviđena u sudskoj praksi Suda koja se odnosi na pravilo specijalnosti u okviru EUN-a, u kojoj je osoba već predana i u kojoj država koja izdaje uhidbeni nalog mora poštovati ograničenja koja je odredilo tijelo izvršenja, još se nije pojavila u ovom slučaju. Obrazloženje u presudi od 24. rujna 2020. (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749, t. 40.) uvjetovano je time da je predaja već izvršena. „Zadiranje" na koje upućuje Sud pretpostavlja da je država izvršenja prenijela nadzor nad osobom i da država koja izdaje uhidbeni nalog sada može djelovati u odnosu na tu osobu u granicama propisanima odlukom o predaji. Suprotno tomu, u fazi prije predaje pravosudno tijelo izvršenja treba provjeriti postoji li stvarna opasnost da država koja izdaje uhidbeni nalog nakon izvršenja predaje ukloni ta ograničenja, čime se povređuje pravilo specijalnosti.

[48] Vidjeti presudu od 30. svibnja 2013. (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358).

62. U ovom slučaju pravosudno tijelo izvršenja i dalje utvrđuje treba li odobriti predaju. Ako tražena osoba iznese prigovor tijekom postupka koji prethodi predaji, kao što je to ovdje slučaj, postoji odlučujuće vremensko i postupovno razlikovanje. U okviru tih prigovora u fazi prije predaje, zahtjev osobe ne odnosi se na naknadno proširenje područja primjene predaje, nego na pitanje treba li predaju odobriti ili ne. Stoga, kada je istaknut prigovor na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji, prema kojem bi predaja osobu izložila kaznenom progonu ili oduzimanju slobode zbog kaznenog djela različitog od onog navedenog u uhidbenom nalogu, taj se prigovor nužno ocjenjuje *prije* predaje i odnosi se na zakonitost same odluke o predaji.

63. Osiguravanjem da se kazneni progon, osuda ili oduzimanje slobode ne smiju provoditi izvan okvira kaznenih djela koja je odobrilo tijelo izvršenja, pravilom specijalnosti iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji štite se osobe od proizvoljnog ili nepredvidivog oduzimanja slobode, što je sastavni dio prava na slobodu i zakonitost. Stoga je riječ o bitnom postupovnom jamstvu koje je usko povezano s pravima na slobodu i zakonitost.

64. S jedne strane, tekst članka 611. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji potvrđuje tu prirodu: njime se zahtijeva da svako odricanje od pravila bude izjavljeno na način koji pokazuje da ga je osoba dala „dragovoljno i posve svjesna posljedica”. Takva formulacija tipična je za odredbe kojima se uređuje odricanje od bitnih postupovnih jamstava, kao što su pravo na obranu ili pravo na pošteno suđenje [49].

65. S druge strane, sa sustavnog gledišta, pravilo specijalnosti funkcionira kao postupovni štit koji daje konkretan učinak pravima utvrđenima Poveljom, kao što su pravo na slobodu (članak 6.) [50], pravo na djelotvornu sudsku zaštitu (članak 47.) i načelo zakonitosti i predvidljivosti kazni (članak 49. stavak 1.) [51]. Iako nije riječ o autonomnom pravu koje je izričito propisano Poveljom, ono se može usporediti s temeljnim postupovnim jamstvima kao što su pravo na pravnu pomoć ili pravo sudjelovati na raspravi.

66. Konkretno, u skladu s člankom 47. Povelje, kojim se potvrđuje načelo djelotvorne sudske zaštite, nacionalni sudovi moraju moći učiniti ono što je potrebno kako bi se zajamčili puni učinak i puna učinkovitost izravno primjenjivih prava Unije [52]. Člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, kao bitnim postupovnim jamstvom koje je dio prava Unije [53], dodjeljuje se takvo pravo. Slijedom toga, pravosudno tijelo izvršenja mora imati nadležnost i dužnost osigurati njegovo poštovanje odbijanjem predaje ili traženjem obvezujućih jamstava kada je povreda tog jamstva vjerojatna. Svako nacionalno pravilo ili praksa kojima se to tijelo sprečava da izvršava tu nadležnost ugrozili bi djelotvornost prava Unije i bili bi protivni

[49] Vidjeti po analogiji odricanje od prava sudjelovati na raspravi koje je Sud priznao u presudi od 26. veljače 2013., Melloni (C-399/11, EU:C:2013:107, t. 49.) i koje se izričito odražava u članku 8. stavku 2. Direktive (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL 2016., L 65, str. 1.).

[50] Vidjeti primjerice rješenje od 24. ožujka 2016. (br. 175/16) u kojem je Bundesverfassungsgericht (Savezni ustavni sud, Njemačka) smatrao da izručenje koje ne jamči poštovanje pravila specijalnosti povređuje temeljno pravo na osobnu slobodu. Nadalje, ako pravosudno tijelo izvršenja odbije ispitati jesu li ispunjeni zahtjevi pravila specijalnosti, to predstavlja povredu prava na djelotvornu sudsku zaštitu.

[51] Prema ustaljenoj sudskoj praksi, na temelju načela zakonitosti kaznenih djela i kazni, utvrđenog u članku 49. stavku 1. Povelje, kaznene odredbe moraju udovoljavati određenim zahtjevima dostupnosti i predvidljivosti, kako u pogledu definicije kaznenog djela tako i u pogledu određivanja kazne (vidjeti presudu od 11. lipnja 2020., Prokuratura Rejonowa w Słupsku, C-634/18, EU:C:2020:455, t. 47. i 48. i navedenu sudsku praksu).

[52] Vidjeti u tom smislu presude od 26. srpnja 2017., Sacko (C-348/16, EU:C:2017:591, t. 31.) i od 25. srpnja 2018., Alheto (C-585/16, EU:C:2018:584, t. 114.).

[53] Vidjeti točku 70. ovog mišljenja.

članku 47. Povelje[54]. Članak 47. Povelje tako pretpostavlja da članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji bude izvršiv sudskim putem, čime se tijelo izvršenja ovlašćuje da osigura njegovo poštovanje.

c) Materijalno područje primjene

67. Smatram da materijalno područje primjene pravila specijalnosti predviđenog člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji obuhvaća dvije različite, ali međusobno povezane dimenzije. Prva se odnosi na definiciju pojma „kazneno djelo" koji bi se mogao definirati u skladu s pravom države koja izdaje uhidbeni nalog ili pravom države izvršenja ili autonomno na temelju samog sporazuma. Druga dimenzija odnosi se na kaznena djela na koja se odnosi odluka o predaji, koja ograničavaju materijalne granice kaznenog progona koji u skladu sa zakonom može slijediti predaji.

1) Pojam „kazneno djelo" u smislu članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji

68. Irska i Komisija tvrde da je uobičajeno značenje pojma „kazneno djelo" u smislu članka 625. Sporazuma o trgovini i suradnji ograničeno na kaznena djela koja država koja izdaje uhidbeni nalog kvalificira kao takva. Irska je na raspravi naglasila sustavnu ulogu pravila o dvostrukoj kažnjivosti kao komparativnog jamstva. Irska smatra da pozivanje na sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava na temelju članka 6. EKLJP-a nije relevantno jer se tom sudskom praksom razvija autonoman pojam „optužnice za kazneno djelo" u kontekstu poštenog suđenja, a ne u okviru postupka predaje.

69. Komisija dodaje da pojam „kazneno djelo" iz članka 625. Sporazuma o trgovini i suradnji mora imati jedinstveno značenje u cijeloj odredbi, odnosno stavcima 2. i 4., i da se može odnositi samo na kaznena djela kako ih je definirala država koja izdaje uhidbeni nalog. Nekoliko odredbi trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji, izričito upućuju na „kaznene postupke" ili na „kaznena djela u skladu s […] kaznenim pravom", dok njegov članak 599. uređuje pravilo o dvostrukoj kažnjivosti u tom smislu.

70. Prema mojem mišljenju, ne treba prihvatiti tako usko tumačenje. Najprije, Sporazum o trgovini i suradnji sastavni je dio pravnog poretka Unije[55] i stoga njegovo tumačenje treba biti u skladu s Poveljom, koja se primjenjuje svaki put kad države članice djeluju u području primjene prava Unije, uključujući u postupcima predaje na temelju trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji. Iz toga slijedi da pravilo specijalnosti predviđeno člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji treba tumačiti na način kojim se poštuje Povelja. Konkretno, prava na slobodu utvrđena u članku 6. Povelje i prava na djelotvornu sudsku zaštitu na temelju članka 47. Povelje, kao i načelo zakonitosti i predvidljivosti kazni predviđeno u članku 49. stavku 1. Povelje,

[54] Vidjeti u tom smislu presudu od 29. srpnja 2019., Torubarov (C-556/17, EU:C:2019:626, t. 72. do 75.).

[55] Vidjeti u tom smislu presude od 30. travnja 1974., Haegeman (181/73, EU:C:1974:41, t. 5.); od 16. lipnja 1998., Racke (C-162/96, EU:C:1998:293, t. 41.); od 25. veljače 2010., Brita (C-386/08, EU:C:2010:91, t. 39.), i od 27. veljače 2018., Western Sahara Campaign UK (C-266/16, EU:C:2018:118, t. 46.). Budući da je Sporazum o trgovini i suradnji sklopljen Odlukom Vijeća (EU) 2021/689 od 29. travnja 2021. o sklapanju, u ime Unije, Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane te Sporazuma između Europske unije i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske u vezi sa sigurnosnim postupcima za razmjenu i zaštitu klasificiranih podataka (SL 2021., L 149, str. 2. i ispravak SL 2021., L 158, str. 24.) na temelju članka 217. UFEU-a, on je, prema sudskoj praksi Suda, akt institucija Unije i dio je prava Unije.

zahtijevaju da zaštita dodijeljena pravilom specijalnosti nije ograničena na kaznena djela koja je država koja izdaje uhidbeni nalog formalno kvalificirala kao „kaznena”, nego i da obuhvaća svako ponašanje ili postupak koji imaju kaznenopravnu prirodu ili učinak.

71. To stoga zahtijeva autonomno tumačenje pojma „kazneno djelo”, kako je utvrđen u sudskoj praksi Suda u predmetu Bonda [56], koje odražava kriterije iz presude Engel koje je razvio Europski sud za ljudska prava [57] (u daljnjem tekstu: kriteriji iz presude Bonda), kojima je Sud utvrdio trostupanjski test za utvrđivanje ima li sankcija „kaznenopravnu prirodu”: (i.) pravna kvalifikacija u nacionalnom pravu; (ii.) sama priroda kaznenog djela; i (iii.) težina sankcije. Tim se pristupom jamči da se oduzimanje slobode ne može isključiti iz zaštite pravila specijalnosti samo zato što nacionalni sustav sankciju kvalificira kao „građanskopravnu”, „upravnopravnu” ili „stegovnu”. Drugim riječima, članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji ne može se tumačiti na način da iz njegova područja primjene isključuje postupanja i sankcije koji su uređeni pravima zajamčenim Poveljom [58].

72. Kao drugo, kao što se to navodi u članku 4. stavku 1. Sporazuma o trgovini i suradnji, na temelju članka 31. stavka 1. Bečke konvencije sporazum se tumači u dobroj vjeri u skladu s uobičajenim značenjem njegovih odredbi u kontekstu u kojem se nalaze te s obzirom na njegov predmet i svrhu. Predmet i svrha pravila specijalnosti iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji je zaštititi traženu osobu od kaznenog progona, izricanja presude ili oduzimanja slobode na drugi način zbog djela koja nisu bila predmet nadzora pravosudnog tijela izvršenja. Usko tumačenje povezano samo s formalnom kvalifikacijom države koja izdaje uhidbeni nalog lišilo bi to jamstvo velikog dijela njegove djelotvornosti [59], osobito u kontekstu prigovora koji prethodi predaji. Budući da se Sporazum o trgovini i suradnji ne temelji izričito na uzajamnom povjerenju, nego na uzajamnoj suradnji uz jamstva, ako bi tijelo izvršenja moralo „slijepo” primijeniti kvalifikaciju države koja izdaje uhidbeni nalog zaštita pojedinca mogla bi se smanjiti upravo kada su posljedice odluke tijela izvršenja najvažnije za prava te osobe, odnosno prije predaje, dok pravosudno tijelo izvršenja još mora provjeriti hoće li ta prava biti dovoljno zaštićena. Drugim riječima, djelotvornost pravila specijalnosti predviđenog člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji zahtijeva da pravosudno tijelo izvršenja zadrži

[56] Presuda od 5. lipnja 2012., C-489/10, EU:C:2012:319, točka 37. i sljedeće

[57] Autonomno tumačenje pojma „optužnica za kazneno djelo” ESLJP-a postoji kako bi se izbjegla proizvoljna isključenja iz područja primjene temeljnih jamstava. U presudi od 8. lipnja 1976., Engel i drugi protiv Nizozemske (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071) ESLJP je presudio da „kaznenopravna” priroda postupka ne može ovisiti samo o kvalifikaciji države; u suprotnom bi države mogle izbjeći članak 6. EKLJP-a jednostavnim ponovnim označavanjem kaznenih mjera kao „stegovnih”. Stoga je izradio tri prethodno navedena kriterija. Ta je logika potvrđena u presudi Öztürk protiv Njemačke (21. veljače 1984., CE:ECHR:1984:0221JUD000854479), u kojoj je postupak koji je formalno kvalificiran kao „upravan” ipak bio obuhvaćen člankom 6. EKLJP-a zbog svoje represivne i odvraćajuće svrhe.

[58] Iako je temelj trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji, kako ga je Sud pojasnio u presudi Alchaster I (točke 40. do 43.), suradnja u području kaznenog pravosuđa i provedbe zakona, taj kontekstualni element ne ograničava tumačenje pojma „kazneno djelo” iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji na kaznena djela koja su formalno kvalificirana kao kaznena prema nacionalnom pravu. Opći cilj trećeg dijela je definiranje područja primjene mehanizma, odnosno suradnje u kaznenim stvarima, ali ne i značenje zaštitnih jamstava koje sadržava. Stoga se ta jamstva mogu proširiti i na sankcije koje su, iako nisu formalno definirane kao kaznenopravne u okviru nacionalne kvalifikacije, kaznenopravne prirode zbog svoje svrhe, težine ili odvraćajućeg učinka.

[59] To je u skladu sa širom sudskom praksom Suda. U presudi od 14. studenoga 2013., Baláž (C-60/12, EU:C:2013:733, t. 35.) Sud je presudio da, kako bi se očuvao koristan učinak Okvirne odluke 2002/584, kvalifikacija kaznenih djela od strane država članica nije odlučujuća za tumačenje odredbi koje se odnose na sudsku nadležnost u kaznenim stvarima. Isto tako, Sud je u presudi od 27. svibnja 2014., Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, t. 77.) naglasio da, iako pravom Unije nije usklađeno materijalno ili postupovno kazneno pravo, načelo *ne bis in idem* iz članka 54. schengenske pravne stečevine – Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama (SL 2000., L 239, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 12.) – sprečava nekažnjavanje i promiče pravnu sigurnost. Istaknuo je da, u nedostatku usklađenosti, odredbe prava Unije u kojima se izričito ne upućuje na nacionalno pravo treba tumačiti autonomno i ujednačeno, s obzirom na njihov kontekst i ciljeve.

mogućnost da samostalno ocijeni je li predmetna sankcija kaznenopravne prirode, a ne da se osloni samo na kvalifikaciju države koja izdaje uhidbeni nalog. Isto tako, autonomno tumačenje jamčilo bi i djelotvornost članka 524. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji [60].

73. Komisijinim argumentom prema kojem njezin pristup jednako učinkovito štiti temeljna prava a da se pritom ne zahtijeva autonomna definicija pojma „kazneno djelo" zanemaruje se činjenica da je pravilo specijalnosti predviđeno člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji samo po sebi temeljno postupovno jamstvo kojim se jamči da pravosudno tijelo izvršenja utvrđuje precizne pravne granice mogućeg oduzimanja slobode koje odobrava, štiteći tako pravo na slobodu, djelotvornu sudsku zaštitu te načela zakonitosti i predvidljivosti kazni. Ako bi tumačenje pojma „kazneno djelo" bilo prepušteno nacionalnoj kvalifikaciji, tijelo izvršenja izgubilo bi nadzor nad granicama dodijeljene zaštite, čime bi se traženu osobu izložilo eventualnom oduzimanju slobode ili sankciji zbog kaznenih djela koja nisu obuhvaćena njegovom odlukom o predaji. Autonomna definicija pojma „kazneno djelo", vođena kriterijima iz presude Bonda i usmjerena na kaznenopravnu prirodu sankcije koju sadržava, stoga je nužna za zaštitu tih temeljnih prava [61].

74. U pogledu argumenta da tekst samog Sporazuma o trgovini i suradnji ide u prilog širem tumačenju, treba napomenuti da se, s jedne strane, u drugim odredbama trećeg dijela, kao što su članak 598. točka (a), članak 600. točka (a) i članak 601. točka (d), izričito upućuje na „kazneni progon" ili na „kaznena djela (*criminal offences*) […] u skladu s kaznenim pravom", a članak 599. te odredbe uređuje pravilo o dvostrukoj kažnjivosti u tom smislu. S druge strane, u članku 625. stavku 2. Sporazuma o trgovini i suradnji upotrebljava se neodređen pojam „kazneno djelo (offence)". Izostavljanje pojma „kazneno (*criminal*)" upućuje na svjesnu odluku da se upotrijebi širi pojam „djelo (*offence*)", što znači šire područje zaštite pravila specijalnosti. Međutim, neke druge verzije na jeziku koji nije engleski ne potvrđuju to da je pojam „kazneno djelo" (*offence*) iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji namijenjen tomu da obuhvaća samo kaznena djela ili također i druge oblike protupravnog postupanja [62]. Stoga jezične verzije ne daju konačan odgovor u pogledu tog pitanja i značenje pojma „kazneno djelo (*offence*)" ne može se utvrditi samo na osnovu upućivanja na lingvističko zaključivanje.

75. Pojam „kazneno djelo (*offence*)" iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji stoga treba tumačiti s obzirom na kontekst i svrhu te odredbe, koji mogu opravdati drukčiju primjenu pojma „kazneno djelo" u smislu sporazuma. Na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji taj se pojam tako može tumačiti različito u dvije faze sustava predaje: on se može kvalificirati u skladu s nacionalnim pravom u svrhu izdavanja uhidbenog naloga na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji, ali ga se može autonomno tumačiti prilikom primjene pravila specijalnosti iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji. Članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji tako djeluje kao zaštitno jamstvo kojim se predanu osobu štiti od kaznenog progona, izricanja presude ili oduzimanja slobode na drugi način zbog „drugih kaznenih djela". Taj cilj

[60] Člankom 524. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji predviđa se da ništa u trećem dijelu ne mijenja obvezu poštovanja temeljnih prava kako su sadržana u EKLJP-u i, u slučaju Europske unije, u Povelji. To zahtijeva da tumačenje članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji bude u skladu s tim instrumentima. Stoga, ako bi država koja izdaje uhidbeni nalog mogla kvalificirati sankciju kao građanskopravnu čak i ako je kaznenopravne prirode u skladu s odredbama EKLJP-a i Povelje, koristan učinak članka 524. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji bio bi ugrožen. Kako bi se izbjegao takav rezultat, pojam „kazneno djelo" iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji treba tumačiti autonomno, u skladu s kriterijima iz presude Bonda, kojima se jamči da je svako postupanje koje dovodi do optužnice za kazneno djelo obuhvaćeno zaštitom pravila specijalnosti.

[61] O autonomnim pojmovima EKLJP-a vidjeti Letsas, G., „Autonomous concepts, conventionalism, and judicial discretion", u: A Theory of Interpretation of the European Convention on Human Rights, internetsko izdanje, Oxford Academic, Oxford, 2007., str. 37. do 57.).

[62] Primjerice, u talijanskoj jezičnoj verziji, u relevantnim se odredbama koristi pojam *reato*, koji u pravilu označava kazneno djelo u tom pravnom sustavu.

zaštite podupire autonomno tumačenje pojma „kazneno djelo” u skladu s kriterijima iz presude Bonda, kako bi se spriječilo da se jamstvo dovede u pitanje zbog nacionalnih pravnih kvalifikacija i da se očuva usklađenost i zaštitna svrha sustava predaje iz Sporazuma o trgovini i suradnji [63].

76. Ista logika vrijedi i u pogledu argumenta koji se odnosi na pravilo o dvostrukoj kažnjivosti. Irska ističe da zahtjev dvostruke kažnjivosti iz članka 599. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji pokazuje da je potrebno uputiti na nacionalno pravo kako države koja izdaje uhidbeni nalog tako i države izvršenja kako bi se utvrdilo predstavlja li predmetno postupanje kazneno djelo za potrebe sporazuma. Prema njezinu mišljenju, glava VII. trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji stoga polazi od načela da samo postupanja koja su kvalificirana kao „kaznena” na državnom području dviju država uključenih u postupak predaje mogu biti predmet naloga.

77. U tom pogledu napominjem da se člankom 599. stavkom 2. i člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji uređuju različite faze postupka predaje i nastoje postići različite svrhe. Članak 599. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, kojim se primjenjuje pravilo o dvostrukoj kažnjivosti, odnosi se na dopuštenost predaje za djelo na kojem se temelji zahtjev za predaju. Suprotno tomu, članak 625. stavak 2. zaštitno je jamstvo kojim se sprečava kazneni progon ili oduzimanje slobode zbog „drugih kaznenih djela” počinjenih prije predaje. Kako bi se zajamčile zaštite dodijeljene Poveljom i kako bi ono bilo djelotvorno, pravilo specijalnosti zahtijeva autonomno tumačenje pojma „kazneno djelo” u skladu s kriterijima iz presude Bonda [64].

2) Kaznena djela obuhvaćena nalogom

78. Pravilom specijalnosti iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji jamči se pravo da se protiv osobe ne vodi kazneni progon i da joj se ne može izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije njezine predaje, a razlikuje se od onog zbog kojeg je predana. U skladu s formulacijom te odredbe, koja se temelji na kaznenom djelu [65], građanskopravno nepoštovanje suda u pravilu je djelo različito od prijevare jer je riječ o zasebnoj pravnoj kvalifikaciji i štiti različite interese. Slijedom toga, na kazneni progon, izricanje presude ili oduzimanje slobode zbog nepoštovanja suda, bez pristanka zamoljene države, na prvi se pogled primjenjuje pravilo specijalnosti. Suprotno tomu, ne bi bilo povrede pravila specijalnosti ako je navodno građanskopravno nepoštovanje usko povezano s postupanjem koje predstavlja navodnu prijevaru za koju je izdan uhidbeni nalog i implicitno uključeno u njega.

[63] Želim naglasiti da oslanjanje na kvalifikaciju države koja izdaje uhidbeni nalog u skladu s člankom 625. stavkom 3. točkom (g) i člankom 625. stavkom 4. Sporazuma o trgovini i suradnji može biti problematično. Ako se određena postupanja, kao što je nepoštovanje suda u Ujedinjenoj Kraljevini, ne smatraju „kaznenim djelom” u nacionalnom pravu, ne može se tražiti nikakav pristanak nakon predaje, čak i ako bi sankcija koja iz toga proizlazi, u skladu s autonomnim tumačenjem članka 625. stavka 2., mogla spriječiti predaju. Budući da se te odredbe odnose na „kaznena djela” koja su uvjetovana predajom u okviru glave VII. trećeg dijela Sporazuma o trgovini i suradnji, mehanizam pristanka ne može se proširiti na mjere izvršenja koje su građanskopravnog oblika, ali kaznenopravne prirode, ostavljajući tijelu izvršenja nemogućnost da dopusti moguće oduzimanje slobode koje iz toga proizlazi. Pitanje može li se ta strukturna praznina popuniti teleološkim tumačenjem pojma „kazneno djelo” iz članka 625. stavka 4. Sporazuma o trgovini i suradnji, koje je u skladu s pristupom zaštite prava koji se zahtijeva člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, i dalje je podložno tumačenju.

[64] Što se tiče Komisijina argumenta prema kojem ne postoji „nužna potreba” za teleološko tumačenje pojma „kazneno djelo” jer se Povelja u svakom slučaju primjenjuje, valja naglasiti da su primjenjivost Povelje i doseg njezine postupovne primjene različita pitanja. Dok se Poveljom jamče prava, pravilo specijalnosti ih jamči s postupovnog stajališta. Tijelo izvršenja može samo autonomnim tumačenjem pojma „kazneno djelo” iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji utvrditi bi li kazneni progon, izricanje presude ili oduzimanje slobode nakon predaje bili izvan područja primjene dopuštenog oduzimanja slobode, što je bitna definicija za djelotvornost članka 47. i članka 49. stavka 1. Povelje. Povelja ne može sama po sebi zamijeniti postupovno jamstvo namijenjeno tomu da njezina jamstva postanu konkretna i provediva.

[65] U članku 625. stavku 2. Sporazuma o trgovini i suradnji zadržava se tradicionalni tekst koji se temelji na kaznenom djelu (a ne na postupanju), pri čemu se usredotočuje na pitanje vodi li se protiv osobe kazneni progon, je li joj izrečena presuda ili joj je oduzeta sloboda zbog kaznenog djela koje se razlikuje od onog zbog kojega je osoba predana.

3. Pravilo specijalnosti u praksi

a) Pozivanje na njega kao prigovor prije predaje

79. Kao što je to pojašnjeno u presudi Alchaster I, pravosudno tijelo izvršenja mora provesti prethodnu ocjenu usklađenosti predaje s temeljnim pravima na temelju članka 604. točke (c) Sporazuma o trgovini i suradnji. Iz toga slijedi da, ako postoji dokazana opasnost od povrede pravila specijalnosti, pravosudno tijelo izvršenja ne može jednostavno zanemariti tu zabrinutost zbog toga što se postupak pristanka na temelju članka 625. stavka 4. Sporazuma o trgovini i suradnji primjenjuje tek nakon predaje.

80. Ako ocjena pravosudnog tijela izvršenja otkrije stvarnu opasnost od kaznenog progona, izricanja presude ili oduzimanja slobode osobe zbog kaznenih djela koja se razlikuju od onih zbog kojih je predana, može postojati povreda njezinih bitnih postupovnih jamstava. Čak i u slučaju mogućih, a ne stvarnih povreda tih jamstava, članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji obvezuje pravosudno tijelo izvršenja da osigura da osoba nije izložena proizvoljnom progonu ili oduzimanju slobode. Stoga pravosudno tijelo izvršenja mora poduzeti mjere kako bi uklonilo tu opasnost prije nego što odobri predaju.

81. Upravo u tom slučaju postaje relevantan članak 604. točka (c) u vezi s člankom 613. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji. Ta odredba ovlašćuje pravosudno tijelo izvršenja da kao uvjet predaje od države koja izdaje uhidbeni nalog zahtijeva dovoljna jamstva. Na taj način pravilo specijalnosti iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji i mogućnost traženja dodatnih informacija na temelju članka 604. točke (c) Sporazuma o trgovini i suradnji djeluju zajedno. Prvim se definira materijalna zaštita, dok se drugim predviđa postupovni mehanizam kojim pravosudno tijelo izvršenja može unaprijed osigurati tu zaštitu.

b) Pravo pojedinca da se pozove na pravilo specijalnosti

82. Može se primijetiti da pravilo specijalnosti iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji proizvodi različite pravne učinke za svakog sudionika. Prema mišljenju države izvršenja, tim se pravilom jamči zadržavanje nadzora nad opsegom postupanja za koje se odobrava predaja tako što se njezinim pravosudnim tijelima daje ovlast da odbiju pristanak u pojedinačnim slučajevima, čime se štiti njezina suverenost. Za državu koja izdaje uhidbeni nalog pravilo nalaže obvezu poštovanja ograničenja iz odluke o predaji: osim ako se tražena osoba odrekla te zaštite, država koja izdaje uhidbeni nalog mora se suzdržati od kaznenog progona, izricanja presude ili oduzimanja slobode osobe zbog „drugih kaznenih djela” ili zatražiti pristanak države izvršenja za to ili izdati novi nalog. Za predanu osobu pravilo jamči pravo da se protiv nje ne vodi kazneni progon, ne izrekne presuda ili joj se na drugi način oduzme sloboda zbog djela koje je izvan opsega onog za koje je predaja odobrena, jamčeći pravnu sigurnost i zaštitu od proizvoljnog oduzimanja slobode.

83. Valja istaknuti da je pravilo specijalnosti jasno, strogo i prohibitivno („protiv predane osobe ne može se voditi kazneni progon i ne može joj se izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda”). Stoga, prema mojem mišljenju, člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji utvrđuje

se jasno jamstvo (uz određene iznimke [66]) da država koja izdaje uhidbeni nalog neće protiv predane osobe voditi kazneni progon, izreći presudu ili joj na drugi način oduzeti slobodu zbog kaznenog djela koje je počinjeno prije njezine predaje, a razlikuje se od onog zbog kojeg je predana [67].

84. Uzimajući u obzir jasan i precizan tekst članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, zajedno s tim ograničenim i izričito definiranim iznimkama, kao i njegovo izričito priznavanje prava predane osobe, postoji snažan argument da on poštuje prag za utvrđivanje zaštite na temelju temeljnih prava Unije.

85. Slijedom toga, pravni učinci te odredbe nisu ograničeni na međudržavne obveze, nego se protežu na uspostavu provedivih prava koja imaju izravan učinak u pravnom poretku Unije, a na koja se pravni subjekti mogu izravno pozvati pred sudovima.

86. Međutim, iako se na članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji u pravu Unije može pozivati pred sudovima država članica, kako je prethodno navedeno [68], on nema izravan učinak u Ujedinjenoj Kraljevini. To ne znači da predana osoba nema sudsku zaštitu u toj državi, nego da ta zaštita ovisi o nacionalnom pravu i ne može se izravno temeljiti na Sporazumu o trgovini i suradnji. Iz toga slijedi da u fazi predaje sudovi Unije sami moraju osigurati poštovanje pravila specijalnosti i, prema potrebi, zahtijevati dodatna jamstva na temelju članka 604. točke (c) Sporazuma o trgovini i suradnji, s obzirom na to da se upravo u tom trenutku može zajamčiti poštovanje članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji unutar samog pravnog poretka Unije.

c) Materijalna i postupovna provedba

87. Postupovna povreda prava pojedinaca postoji ako on ne raspolaže djelotvornim sredstvom za pozivanje na pravilo specijalnosti ili za osporavanje njegove povrede. Primjerice, ako se osoba mora pozivati samo na diplomatsku zaštitu države izvršenja, a da nema aktivnu procesnu legitimaciju pred sudovima države koja izdaje uhidbeni nalog, zaštita temeljnih prava postaje isključivo teoretska. Osim toga, kratko usporedno ispitivanje nacionalnih pravnih poredaka pokazuje da mogućnost pozivanja dotične osobe na pravilo specijalnosti općenito provjeravaju nacionalni sudovi, što potvrđuje da je to pravilo jamstvo na koje se pojedinci mogu pozvati [69].

[66] Vidjeti točke 37. i 47. do 54. ovog mišljenja.

[67] Te iznimke uključuju (i.) pristanak pravosudnog tijela izvršenja, (ii.) odricanje predane osobe od pravila u skladu s člankom 611. stavcima 1. i 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, pod uvjetom da je ono dano dobrovoljno i uz potpuno poznavanje činjenica, te (iii.) mogućnost pretpostavljenog pristanka putem obavijesti u skladu s člankom 625. stavkom 1. Sporazuma o trgovini i suradnji, osim ako tijelo izvršenja to izričito ne isključi u određenom slučaju.

[68] Vidjeti točku 37. ovog mišljenja. Pred Sudom je utvrđeno da se pojedinci ne mogu pozivati na tu odredbu kao pravno pravilo iz Ugovora pred sudovima Ujedinjene Kraljevine. Umjesto toga, Irska je naglasila da se pravilo specijalnosti u Ujedinjenoj Kraljevini primjenjuje samo na temelju nacionalnog zakonodavstva, odnosno Zakona o izručenju iz 2003.

[69] Vidjeti rješenje Bundesverfassungsgerichta (Savezni ustavni sud) navedeno u bilješci 50. ovog mišljenja, u kojoj je taj sud u točki 60. naveo da je uskraćivanje pojedinačne sudske zaštite protivno članku 19. stavku 4. Grundgesetza (Temeljni zakon), kojim se jamči pristup djelotvornom pravnom lijeku, u okolnostima u kojima se izručena osoba ne može pozvati na načelo specijalnosti, kao što je to slučaj u Sjedinjenim Američkim Državama, nakon odluke u predmetu Sjedinjene Američke Države protiv Suareza (U. S. Court of Appeals, Second Circuit, No. 14-2378-cr, 30. lipnja 2015.) (Žalbeni sud Sjedinjenih Američkih Država za drugi okrug, br. 14-2378-cr, 30. lipnja 2015.). Slično tomu, Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske) svoju ocjenu u pogledu dopuštenosti izručenja iz Nizozemske u drugu zemlju ograničava samo na sljedeće slučajeve: (a) čini se da bi dotična osoba bila izložena „očitoj povredi" svojih prava; i (b) dovoljno je potkrijepljeno da nakon predaje osoba neće imati na raspolaganju „pravni lijek" protiv te povrede (Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), presuda od 7. rujna 2004., (00760/04 U, NL:HR:2004:AP1534).

Slijedom toga, kada se osoba može pozvati na to da je država koja izdaje uhidbeni nalog navodno povrijedila pravilo specijalnosti, pravosudno tijelo izvršenja može provesti predaju s obzirom na to da temeljna prava dotične osobe ostaju stvarno zaštićena u tom pravnom sustavu [70].

88. Isto tako, valja smatrati da su, na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji, kako sadržaj pravila specijalnosti (sadržajna usklađenost) tako i sposobnost njegove primjene (postupovni pristup pravosuđu) nužni kako bi se osigurala usklađenost s pravilima o temeljnim pravima koja proizlaze iz Povelje. Ako je jedna ili druga dimenzija neizvjesna, pravosudno tijelo izvršenja ne može provesti predaju. Njegova je dužnost ocijeniti predvidljivu situaciju tražene osobe u Ujedinjenoj Kraljevini.

89. U praksi, iz presude Alchaster I proizlazi da, iako se u članku 604. točki (c) Sporazuma o trgovini i suradnji izričito ne upućuje na odbijanje predaje ako su jamstva nedovoljna, jamstvo ne bi bilo djelotvorno ako bi se nalog izvršio u okolnostima u kojima nisu pružena jamstva. Slijedom toga, na temelju te odredbe pravosudno tijelo izvršenja, „prije donošenja odluke o izvršenju uhidbenog naloga“ zadržava ovlast – i obvezu [71] – odbiti predaju ako opasnost za temeljna prava i dalje postoji [72].

90. U skladu s tom presudom pravosudno tijelo izvršenja treba uzeti u obzir opći pravni okvir i praksu u Ujedinjenoj Kraljevini u području poštovanja pravila specijalnosti, kao i posebne okolnosti slučaja, uključujući svaku naznaku da bi se protiv osobe mogao voditi kazneni progon, izreći presuda ili joj se na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenih djela koja se razlikuju od onih odobrenih odlukom o predaji. Ako nakon tog ispitivanja i dalje postoje opravdani razlozi koji ukazuju na to da je povreda pravila specijalnosti vjerojatna, to tijelo prije odobrenja predaje mora od države koja izdaje uhidbeni nalog zatražiti odgovarajuća jamstva ili, u slučaju nepostojanja ili nedostatnosti tih jamstava, u potpunosti odbiti predaju [73]. Konkretno, u točki 78. presude Alchaster I Sud naglašava da pravosudno tijelo izvršenja koje treba odlučiti o uhidbenom nalogu izdanom na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji ne može naložiti predaju tražene osobe ako nakon konkretnog i preciznog ispitivanja situacije te osobe smatra da postoje opravdani razlozi koji ukazuju na to da u slučaju predaje te osobe Ujedinjenoj Kraljevini postoji stvarna opasnost da temeljna prava te osobe neće biti zaštićena.

d) Ograničenja i uvjeti za pozivanje na pravilo specijalnosti

91. Pravo pozivanja na pravilo specijalnosti u postupcima koji prethode predaji nije neograničeno. Sam članak 625. Sporazuma o trgovini i suradnji utvrđuje određene uvjete koji uređuju opseg pozivanja na to pravilo. Kao prvo, kako je prethodno navedeno [74], tog se prava može odreći na temelju članka 611. stavaka 1. i 2. Sporazuma o trgovini i suradnji. Kao drugo, člankom 625. stavkom 1. Sporazuma o trgovini i suradnji strankama se omogućuje da obavijeste Posebni odbor da se smatra da postoji pristanak na kazneni progon zbog drugih kaznenih djela, osim ako u konkretnom slučaju pravosudno tijelo izvršenja odluči drukčije. Taj mehanizam nalaže

[70] Vidjeti u tom smislu Hoge Raad der Nederlanden (Vrhovni sud Nizozemske), presuda od 26. rujna 2023. (23/01346 U, NL:HR:2023:1315).

[71] Vidjeti članak 625. stavak 4. posljednju rečenicu Sporazuma o trgovini i suradnji u kojoj se koristi riječ „mora”, iz čega se može zaključiti da pravosudno tijelo izvršenja ne može postupati ako nema jamstva koja su predviđena člankom 604. Sporazuma o trgovini i suradnji.

[72] Vidjeti u tom smislu točke 76. i 77. presude Alchaster I. To je tumačenje potkrijepljeno tekstom te odredbe, kojim se, kao što je to navedeno u točki 74., pravosudnom tijelu izvršenja nalaže da „prije donošenja odluke o izvršenju uhidbenog naloga ishodi dodatna jamstva u pogledu postupanja s traženom osobom nakon njezine predaje”, čime se potvrđuje da mora ocijeniti i, ovisno o slučaju, odbiti izvršenje ako su ta jamstva nedovoljna.

[73] Presuda Alchaster I, točke 78., 83. do 91. i 98.

[74] Vidjeti točku 82. ovog mišljenja.

pravosudnom tijelu izvršenja da postupa s dužnom pažnjom kada se osoba poziva na pravilo specijalnosti, s obzirom na to da pretpostavljeni pristanak ne može automatski funkcionirati u slučaju potkrijepljenih prigovora. Kao treće, njezino pozivanje mora se temeljiti na potkrijepljenom riziku: pravosudno tijelo izvršenja nije dužno razmotriti hipotetske ili špekulativne zahtjeve, nego samo one s vjerodostojnim indicijama da se protiv osobe može voditi kazneni progon ili joj se može izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenih djela zbog kojih predaja nije odobrena.

92. Ti uvjeti zajedno jamče da se pravilo specijalnosti ne primjenjuje izvan predviđenog područja primjene, uz istodobno očuvanje djelotvornosti članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji kao temeljnog postupovnog jamstva. Oni osiguravaju da pozivanje na to pravilo ostane uravnotežen mehanizam: dostupan osobi kada je sloboda stvarno u pitanju, ali strukturiran na način kojim se poštuje mehanizam predaje predviđen Sporazumom o trgovini i suradnji.

4. Međuzaključak

93. Pravilo specijalnosti predviđeno člankom 625. stavkom 2. Sporazuma o trgovini i suradnji temeljno je postupovno jamstvo kojim se jamči da se protiv predane osobe neće voditi kazneni progon, izreći presuda i da joj se neće na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenih djela koja se razlikuju od onih za koja pravosudno tijelo izvršenja odobrava predaju. Sporazum o trgovini i suradnji dio je prava Unije, što znači da njegovo tumačenje mora biti u skladu s Poveljom, osobito člankom 6., člankom 47. i člankom 49. stavkom 1., kojima se jamči pravo na slobodu, djelotvornu sudsku zaštitu, zakonitost i predvidljivost kazni. Slijedom toga, pojam „kazneno djelo” iz članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji ne može se tumačiti isključivo s obzirom na kvalifikaciju države koja izdaje uhidbeni nalog, nego ga treba tumačiti autonomno s obzirom na kriterije iz presude Bonda; konkretno, kvalifikaciju kaznenog djela, samu njegovu prirodu i težinu sankcije. Budući da članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji predstavlja pravo koje se može isticati unutar pravnog poretka Unije, pojedinac se na njega mora moći pozvati kako bi se usprotivio odobrenju predaje. U slučaju materijalne ili postupovne povrede pravila specijalnosti, pravosudno tijelo izvršenja mora na temelju članka 604. točke (c) Sporazuma o trgovini i suradnji intervenirati kako bi suspendiralo ili spriječilo predaju, s obzirom na to da bi materijalno ili postupovno nepoštovanje pravila specijalnosti dovelo do toga da predaja nije u skladu s Poveljom.

94. Stoga predlažem Sudu da na prva četiri pitanja odgovori tako da članak 604. točku (c) i članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, u vezi s člankom 6., člankom 47. i člankom 49. stavkom 1. Povelje, treba tumačiti na način da je pravilo specijalnosti bitno postupovno jamstvo na koje se može pozvati, a njegova povreda ili vjerojatna povreda, ocijenjena s obzirom na autonomno definiran pojam „kazneno djelo”, uzimajući u obzir pravnu kvalifikaciju u skladu s nacionalnim pravom, samu prirodu djela i težinu kazne, nalaže pravosudnom tijelu izvršenja da predaju uvjetuje dodatnim jamstvima države koja izdaje uhidbeni nalog da se protiv predane osobe neće voditi kazneni progon i da joj se neće izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenih djela koja se razlikuju od onih zbog kojih je predana.

C. Peto pitanje

95. Svojim petim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita treba li članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji tumačiti na način da mu se protivi predaja tražene osobe kojoj je zbog nepoštovanja suda izrečena kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci, ali se predaja ne traži u svrhu služenja te kazne jer se u pravu države koja izdaje uhidbeni nalog nepoštovanje suda kvalificira kao građanskopravno, a ne kao kaznenopravno.

96. Kao prvo, prilikom ispitivanja prigovora koji su istaknuli žalitelji prije predaje, pravosudno tijelo izvršenja mora utvrditi je li predmetno postupanje ili sankcija, na primjer nepoštovanje suda, obuhvaćeno područjem primjene članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji. Za to je potrebna neovisna procjena na temelju kriterija iz presude Bonda [75]. Činjenica da sankcija za takvo postupanje uključuje oduzimanje slobode, primjerice u obliku mjere oduzimanja slobode u trajanju od šest mjeseci, snažno ide u prilog njezinoj kaznenoj prirodi u smislu članka 625. stavka 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, neovisno o tome kako ga kvalificira država koja izdaje uhidbeni nalog.

97. S druge strane, ako pravosudno tijelo izvršenja utvrdi da su postupanje ili sankcija kaznene prirode, to tijelo tada mora utvrditi, na temelju objektivnih, pouzdanih i konkretnih informacija, postoje li opravdani razlozi zbog kojih se smatra da će osoba biti podvrgnuta kaznenom progonu, izricanju presude ili oduzimanju slobode na drugi način zbog tih djela nakon predaje, protivno članku 625. stavku 2. Sporazuma o trgovini i suradnji.

98. Ako pravila specijalnosti nema, nije djelotvorno ili se pojedinci na njega ne mogu pozivati – do čega može doći kada država koja izdaje uhidbeni nalog smatra da određena postupanja (kao što je građanskopravno nepoštovanje suda) nisu u kaznenopravnoj sferi, to već upućuje na strukturnu opasnost od povrede članka 625. stavka 2. i članka 604. točke (c) Sporazuma o trgovini i suradnji u vezi s člankom 6., člankom 47. i člankom 49. stavkom 1. Povelje. Ako pravo države koja izdaje uhidbeni nalog izričito isključuje takvo postupanje i s njime povezane sankcije iz zaštite pravila specijalnosti, opasnost postaje izvjesna, a ne hipotetska.

99. Kao treće, ako se utvrdi takva opasnost, tijelo prije odobravanja predaje mora od države koja izdaje uhidbeni nalog službeno zatražiti odgovarajuća jamstva na temelju članka 604. točke (c) Sporazuma o trgovini i suradnji. Pravosudno tijelo izvršenja stoga mora ocijeniti jesu li pružena jamstva dovoljna, u smislu da isključuju opasnost od oduzimanja slobode za postupanje koje nije predviđeno u uhidbenom nalogu. Ako se jamstvima uklanja opasnost, predaja se može odobriti. Ako su jamstva nedostatna, nejasna ili nedovoljna, tijelo izvršenja mora obustaviti predaju dok se ne pruže zadovoljavajuća jamstva. U konačnici ono mora odbiti predaju ako takva jamstva i dalje nedostaju ili su nedovoljna [76].

100. U tom pogledu, u okviru sustava predaje Sporazuma o trgovini i suradnji ključna je suradnja između pravosudnog tijela izvršenja i tijela države koja izdaje uhidbeni nalog. U praksi takva suradnja može biti u obliku pravosudnog dijaloga i razmjene informacija u skladu s člankom 604. točkom (c), čime se pravosudnom tijelu izvršenja omogućuje da od države koja izdaje uhidbeni nalog zatraži pojašnjenje ili jamstva u pogledu opsega kaznenih djela, primjenjivih postupovnih jamstava ili poštovanja pravila specijalnosti. Ako i dalje postoje sumnje, država koja izdaje uhidbeni nalog može pružiti formalna jamstva kojima se otklanjaju konkretne zabrinutosti, kao što su ograničenja kaznenog progona ili postojanje djelotvornih pravnih lijekova. Taj postupak

[75] Vidjeti točke 71. do 77. ovog mišljenja.

[76] Vidjeti točku 90. ovog mišljenja.

omogućuje obama tijelima da odvagnu prava pojedinca i opći interes za dobro sudovanje, osiguravajući da do predaje dođe samo kada postoje odgovarajuća jamstva. Slijedom toga, pravosudno tijelo izvršenja možda će trebati procijeniti ispunjavaju li dodatna jamstva zahtjeve iz članka 47. Povelje, istodobno vodeći računa o pravima žrtava na pravdu [77].

101. Tim se pristupom osigurava da članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji djeluje kao učinkovito i provedivo jamstvo protiv neovlaštenog progona ili oduzimanja slobode. To je u skladu s člankom 47. i člankom 49. stavkom 1. Povelje, kojima se zahtijeva da postupci predaje na temelju Sporazuma o trgovini i suradnji budu zakoniti, predvidljivi i osiguravaju djelotvornu sudsku zaštitu.

102. Naposljetku, želim naglasiti da je sud koji je uputio zahtjev naveo da je uvjeren da su žalitelji, kada je sud države koja izdaje uhidbeni nalog u odnosu na njih postupao u pogledu naloga o zamrzavanju imovine, uživali sve postupovne zaštite zajamčene člancima 6. i 13. EKLJP-a. Sudio im je neovisan i nepristran sud, obaviješteni su o „optužbama" koje im se stavljaju na teret, obaviješteni su o vremenu i mjestu rasprave, zastupao ih je odvjetnik te su imali pravo na žalbu. Osim toga, žalitelji su imali pristup djelotvornom pravnom lijeku u državi koja izdaje uhidbeni nalog jer su imali pravo osporavati kaznu u žalbenom postupku. Međutim, iz spisa proizlazi da su žalitelji osuđeni zbog nepoštovanja suda u njihovoj odsutnosti. Ta okolnost, što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, može biti relevantna jer otvara zasebno pitanje o njihovu pravu da budu nazočni i da se brane. Čak i ako je prethodni postupak ispunjavao jamstva predviđena u člancima 6. i 13. EKLJP-a, izricanje kazne u odsutnosti zahtijeva da se ispita jesu li žalitelji doista bili obaviješteni o raspravi i zadržavaju li prilikom predaje pravo na obnovu postupka ili na jednakovrijedan pravni lijek u državi koja izdaje uhidbeni nalog.

103. S obzirom na prethodno navedeno, smatram da članak 604. točku (c) i članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji, u vezi s člankom 6., člankom 47. i člankom 49. stavkom 1. Povelje, treba tumačiti na način da predaju tražene osobe koja je osuđena na kaznu oduzimanja slobode u trajanju od šest mjeseci zbog nepoštovanja suda, iako takva predaja nije zatražena radi izvršenja te kazne zbog toga što se takvo nepoštovanje kvalificira kao građanskopravno u skladu s pravom države koja izdaje uhidbeni nalog, nije u skladu s pravom Unije ako je, prema mišljenju pravosudnog tijela izvršenja, to nepoštovanje u biti kaznenopravne prirode i ako postoje opravdani razlozi zbog kojih se smatra da bi nakon predaje postojala materijalna ili postupovna povreda pravila specijalnosti, ako bi osobi bila oduzeta sloboda protivno pravilu specijalnosti ili se ta osoba na njega ne bi mogla pozvati; pri čemu je pravosudno tijelo izvršenja, prije nego što odobri predaju, dužno od države koja izdaje uhidbeni nalog ishoditi odgovarajuća dodatna jamstva da se protiv osobe neće voditi kazneni progon, izreći presuda ili joj se neće na drugi način oduzeti sloboda zbog tog nepoštovanja, u protivnom mora odbiti predaju.

[77] O pitanju dužnosti suradnje i prava žrtava vidjeti, primjerice, presudu Güzelyurtlu i drugi protiv Cipra i Turske (CE:ECHR:2019:0129JUD003692507, točke 232.-236.) u kojoj je ESLJP naveo da članak 2. EKLJP-a (pravo na život) može stvoriti dvostranu obvezu suradnje između država članica prilikom istrage nezakonitih ubojstava, kako bi se rasvijetlile okolnosti ubojstva i počinitelji priveli pravdi. Budući da je ta dužnost obveza postupanja, a ne rezultata, države moraju poduzeti sve razumne mjere koje su dostupne u okviru postojećih instrumenata suradnje. Oslanjajući se na tu presudu, u svojoj presudi od 9. srpnja 2019., Romeo Castaño protiv Belgije (CE:ECHR:2019:0709JUD000835117, točke 79.-92.), ESLJP u bitnome analizira je li to što je Belgija odbila suradnju neopravdano ugrozilo postupovna prava podnositelja zahtjeva na temelju članka 2. EKLJP-a. ESLJP prihvaća da opasnost od povrede članka 3. EKLJP-a (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) *može* biti razlog za odbijanje predaje, ali naglašava da takva opasnost mora imati dovoljnu individualiziranu činjeničnu osnovu.

VI. Zaključak

104. S obzirom na sve navedeno, predlažem da Sud na pitanja koja je uputio Supreme Court (Vrhovni sud, Irska) odgovori na sljedeći način:

Članak 604. točku (c) i članak 625. stavak 2. Sporazuma o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane u vezi s člankom 6., člankom 47. i člankom 49. stavkom 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima

treba tumačiti na način da:

1. Pravilo specijalnosti bitno je postupovno jamstvo na koje se može pozvati, a njegova povreda ili vjerojatna povreda, ocijenjena s obzirom na autonomno definiran pojam „kazneno djelo”, uzimajući u obzir pravnu kvalifikaciju u skladu s nacionalnim pravom, samu prirodu djela i težinu kazne, nalaže pravosudnom tijelu izvršenja da predaju uvjetuje dodatnim jamstvima države koja izdaje uhidbeni nalog da se protiv predane osobe neće voditi kazneni progon i da joj se neće izreći presuda ili na drugi način oduzeti sloboda zbog kaznenih djela koja se razlikuju od onih zbog kojih je predana;

2. Predaju tražene osobe koja je osuđena na kaznu oduzimanja slobode u trajanju od šest mjeseci zbog nepoštovanja suda, iako takva predaja nije zatražena radi izvršenja te kazne zbog toga što se takvo nepoštovanje kvalificira kao građanskopravno u skladu s pravom države koja izdaje uhidbeni nalog, nije u skladu s pravom Unije ako je, prema mišljenju pravosudnog tijela izvršenja, to nepoštovanje u biti kaznenopravne prirode i ako postoje opravdani razlozi zbog kojih se smatra da bi nakon predaje postojala materijalna ili postupovna povreda pravila specijalnosti, ako bi osobi bila oduzeta sloboda protivno pravilu specijalnosti; pri čemu je pravosudno tijelo izvršenja, prije nego što odobri predaju, dužno od države koja izdaje uhidbeni nalog ishoditi odgovarajuća dodatna jamstva da se protiv osobe neće voditi kazneni progon, izreći presuda ili joj se neće na drugi način oduzeti sloboda zbog tog nepoštovanja, u protivnom mora odbiti predaju.